

PLA DE CONVIVÈNCIA

ÍNDEX

1. TRETS DESTACATS DEL CENTRE	1
2. FACTORS QUE PODEN INCIDIR EN LA CONVIVÈNCIA	2
3. CONTEXT NORMATIU	5
4. DIAGNOSI DEL CENTRE	
4.1 EINES D'ANÀLISI	6
4.2 ENQUESTES/INDICADORS	6
4.3 RESULTATS	14
4.4 NECESSITATS I AMENACES	15
4.5 PUNTS FORTS I FEBLES	17
5. FINALITAT DEL PLA DE CONVIVÈNCIA	
5.1 OBJECTIUS GENERALS DEL DEPARTAMENT	18
5.2 OBJECTIUS ESPECÍFICS I INDICADORS	19
6. PROCÉS EN LA CONSTRUCCIÓ DEL PLA	21
7. PROMOCIÓ EN RELACIÓ ALS OBJECTIUS ESPECÍFICS	24
8. PREVENCIÓ, DETECCIÓ I INTERVENCIÓ	26
8.1 PASSOS A SEGUIR EN LES VALORACIONS INTERNES	
8.1.1 ASSETJAMENT/CIBERASSETJAMENT I ASSETJAMENT A PERSONES LGTBI	31
8.1.2 MALTRACTAMENT INFANTIL	32
8.1.3 ODI I DISCRIMINACIÓ	33
8.1.4 CONFLICTES GREUS	34
8.2 INDICADORS	
8.2.1 ASSETJAMENT/CIBERASSETJAMENT I ASSETJAMENT A PERSONES LGTBI	35
8.2.2 MALTRACTAMENT INFANTIL	39
8.2.3 ODI I DISCRIMINACIÓ	47
8.2.5 VIOLÈNCIA MASCLISTA	51
9. INFOGRAFIES DELS PROTOCOLS DEL DEPARTAMENT	
9.1 ASSETJAMENT/CIBERASSETJAMENT	52

9.2 ASSETJAMENT A PERSONES LGTBI	53
9.3 MALTRACTAMENT INFANTIL	54
9.4 ODI I DISCRIMINACIÓ	55
9.5 CONFLICTES GREUS	56
9.6 EMERGÈNCIES PSICOSOCIALS	57
9.7 VIOLÈNCIA MASCLISTA	58
10. PASSOS A SEGUIR PER FER LA SOL·LICITUD A L'EQUIP DE CONVIVÈNCIA	59
11. ANÀLISI I REVISIÓ DEL PLA	60
10.1 PASSOS A SEGUIR EN LA REVISIÓ DEL PLA	61
11. ACCEPTACIÓ DEL PLA	62

1. TRETES DESTACATS DEL CENTRE

L'escola Padre Damián SSCC de Barcelona pertany a la Congregació dels Sagrados Corazones, present per primera vegada a Barcelona l'any 1922 amb la fundació de l'església de l'Avinguda República Argentina. El col·legi es va fundar l'any 1940 al carrer Diputació de Barcelona.

El Col·legi Padre Damián Sagrados Corazones estableix la seva identitat en el document Missió, Visió i Valors que va tenir una primera formulació en el curs 2003-2004. Aquesta es revisa periòdicament, sent reformulada i actualitzada en els cursos 2006-07 i 2011-12 que és la versió actual i vigent del document).

La nostra Visió està fortament fonamentada en la seva Missió i el seu primer objectiu és desenvolupar un projecte pastoral que impliqui activament a tota la comunitat educativa, desplegant una formació segons els valors evangèlics.

Els valors essencials del col·legi SS.CC. són, en primer lloc, la seva pertinença a la congregació dels SSCC, el carisma del qual queda resumit en el lema "Contemplar, Viure i Anunciar al món l'Amor de Déu encarnat en Jesús". El carisma es transmet prestant especial atenció a l'educació, a la proximitat, a l'esperit de família, a l'apassionament per l'evangelització i a potenciar a cada individu.

El segon valor del col·legi, encara que no per això menys important, són els líders i les persones del centre, els primers altament valorats i autèntic motor impulsor de l'estratègia en el mateix i, els segons, totalment identificats amb la MVV, excel·lentment formats, amb un alt grau de compromís i acompanyats en tot moment pels líders del centre.

Un dels principals desafiaments és donar una resposta constant a nous reptes educatius, preparant als nostres alumnes per a la vida comptant amb persones excel·lentment qualificades personal i professionalment i mitjançant la prioritització de l'acompanyament personal dels nostres alumnes. D'aquesta manera desitgem facilitar-los la vivència de la fe i l'assimilació dels valors cristians des del carisma dels Sagrados Corazones.

Per recolzar la Missió i aconseguir la Visió, el Col·legi Padre Damián SS.CC. desenvolupa la seva estratègia a partir d'una profunda anàlisi interna i extern basada en el model DAFO, les 5 F de Porter i una anàlisi PEST, l'últim es va dir terme el curs 15-16. D'aquesta anàlisi s'extreuen els objectius, línies i iniciatives estratègiques a desplegar en un Pla Estratègic on es defineixen els eixos fonamentals sobre els quals es treballarà en el període que dura aquest pla. Els eixos estratègics prioritaris per als propers tres anys són: pastoral, innovació i formació, acció tutorial, recursos humans i gestió econòmica.

2. FACTORS QUE PODEN INCIDIR EN LA CONVIVÈNCIA

Tal i com diu a l'Article 100 de les NOFC, són considerats factors que alteren la convivència al centre els següents:

- Faltes injustificades de puntualitat o d'assistència a classe
 - Faltes d'assistència: es comptabilitzaran com a tals les absències d'un alumne a una hora de classe. Es consideraran injustificades si no es presenten puntualment els justificants de les faltes al tutor o tutora.
 - Retards injustificats en l'entrada al centre, és a dir, entrar després que les portes d'entrada de l'alumnat es tanquen, tant després de primera hora del matí com de la tarda.
 - Retards injustificats en l'entrada a les classes. L'alumnat ha d'entrar a classe abans que el professorat.
- No portar l'uniforme en els cursos que és obligatori o portar-lo de manera no adequada.
- Els actes d'incorrecció o desconsideració amb els altres membres de la comunitat escolar
- Els actes d'indisciplina i les ofenses contra membres de la comunitat escolar.
- La negligència o el decuit continuat en l'acompliment del deures i les tasques escolars.
- Els actes injustificats que alterin el desenvolupament normal de les activitats del centre. Poden ser de diferent tipus:
 - Menjar o beure a les aules, saló d'actes, capella o al gimnàs.
 - Estar-se a les aules a l'hora de l'esbarjo i en la franja de menjador. Els alumnes es poden quedar a la classe sempre i quan hi hagi un professor responsable que se'n faci responsable.
 - Entrar a la sala de professors o despatxos, fora de casos molt excepcionals (com recollir o retornar llibres, diccionaris o altres materials similars). Quan un alumne vulgui parlar amb un professor, demanarà que se l'hi doni l'avís al professor, i esperarà al passadís fins que el professor surti per atendre'l. Si un alumne vol deixar o agafar alguna cosa d'algun professor, ho farà sota el control d'un professor, però en qualsevol cas mai directament.
 - Utilitzar el telèfon de recepció sense permís.
 - No portar el material que cada professor demani per cursar la seva matèria
 - Sortir de l'aula en els canvis de classe si no hi ha previst cap canvi d'aula
 - Utilitzar aparells electrònics dins el recinte escolar i especialment a les classes sense permís dels professors.
 - Consumir tabac o portar altres substàncies nocives per a la salut dins el centre
- L'incompliment de sancions en els següents casos:
 - No retornar signats pels pares o tutors legals les notes que el professorat redacti per informar a la família de qualsevol aspecte de la conducta d'un/una

alumne/a.

- L'incompliment de les sancions per conductes contràries a les pautes de convivència: no fer les tasques assignades com a sanció, si s'escau, per complir un càstig d'expulsió d'aula.
- El deteriorament, causat intencionadament, de les dependències del centre, o del material d'aquest o del dels pares, professors, altres alumnes i del propi. Aquestes conductes hauran de ser susceptibles de reparació dels danys i si cal la reparació econòmica. Cal considerar com a casos particulars d'aquesta conducta els següents:
 - Embrutar o guixar taules o parets de l'aula
 - Embrutar o guixar qualsevol material o instal·lació del centre o d'altres membres de la comunitat escolar
 - Enganxar xiclets o altres dolços sota les taules
 - Llençar brossa fora de les papereres
 - Trencament de material del centre o de membres de la comunitat escolar
 - Penjar pòsters o altres papers a l'aula (i als passadissos) sense autorització.
 - Llençar petards dins el recinte escolar.
 - En general, deteriorar qualsevol material o instal·lació del centre o d'altres membres de la comunitat escolar.
 - Envair, deteriorar o embrutar propietats veïnes al nostre centre. Perjudicar vianants que vagin per la via pública.
 - La participació indirecta o l'encobriment de conductes contràries a la convivència.
- No portar en la matèria d'educació física l'uniforme reglamentari complert.
- A la capella els alumnes han de saber on són, asseure's correctament. Respectar el desenvolupament dels actes. Seguir les celebracions de manera respectuosa.
- Els passadissos són per desplaçar-se amb diligència i correcció, és per això que:
 - No s'ha d'embrutar o malmetre res durant el desplaçament.
 - Els alumnes han d'estar en la seva zona.
- És greu embrutar els lavabos innecessàriament. S'han de deixar tal com es voldrien trobar.
- Respecte als patis. El pati és un espai d'esbarjo i de descans. També, és un lloc important de convivència:
 - Els alumnes han de ser al pati que els pertoca segons nivell.
 - Els alumnes no poden sortir fora del recinte escolar sense autorització, exceptuant-ne els de batxillerat.
 - No poden practicar-se jocs violents o perillosos.
 - No s'ha de fer res que pugui ser molest o resultar humiliant per a un company.
 - S'ha de fer un ús responsable de les papereres. S'ha de deixar el pati net.
- Respecte al menjador:
 - A l'entrada, a la fila, no s'han d'empènyer ni cridar.

- Han de menjar correctament i acabant-s'ho tot.
 - Han de seguir les instruccions dels professors que hi vigilen.
- Les injúries, ofenses, amenaces, vexacions o humiliacions a qualsevol membre de la comunitat educativa o que atemptin contra llur intimitat inclosos quan es facin per mitjà de les xarxes digitals, quan no tinguin la consideració de greus.
- La captura, emmagatzematge, tractament o difusió per mitjans analògics o digitals, de dades de caràcter personal, inclosa la imatge i veu de membres de la comunitat educativa quan no tinguin la consideració de greu.

A més, l'alumnat és corresponsable de generar un clima adequat a la classe. La manera com es relacionen entre ells i el professorat és un potent determinant del clima i es configura en funció dels nivells de motivació, atenció i autoestima que la dinàmica de la classe els genera.

Per concloure, els factors que actualment estan incidint en la convivència:

1. Algunes pràctiques d'agressió física: entre la broma i l'agressió.
2. L'agressió simbòlica.
3. Agressió verbal: amenaces i insults.
4. La manca d'autocontrol en les xarxes socials per part de l'alumnat i l'addicció a pantalles.
5. La dificultat en gestionar les pròpies emocions.
6. La sobreprotecció per part de les famílies vers als seus fills.
7. La falta de reconeixement social de la figura del mestre actual.

3. CONTEXT NORMATIU

La **Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig**, d'educació, estableix a l'**article 121.2** l'obligatorietat que tots els centres elaborin un Pla de convivència i l'incloguin dins el Projecte educatiu de centre.

La **Llei Orgànica 8/2013, de 9 de desembre**, per a la millora de la qualitat educativa, determina a l'**article 124.1** que els centres inclouran a la programació general anual el seu pla de convivència i totes aquelles actuacions i activitats programades per al foment de la convivència escolar.

La **Llei 12/2009, del 10 de juliol**, d'educació, disposa a l'**article 30** que l'aprenentatge de la convivència és un element fonamental del procés educatiu i així ho ha d'expressar el projecte educatiu de cada centre. Els centres han d'establir mesures de promoció de la convivència.

El **Decret 102/2010, de 3 d'agost**, d'autonomia dels centres educatius, disposa a l'**article 23.2** que les normes d'organització i funcionament del centre han d'incorporar les mesures de promoció de la convivència establertes en el centre.

El **Decret 279/2006, de 4 de juliol**, sobre drets i deures de l'alumnat i regulació de la convivència en els centres educatius no universitaris de Catalunya, reforça el caràcter educatiu que han de tenir els processos i les accions que s'emprenguin, tant per prevenir com per corregir conductes inadequades. A l'**article 6** s'estableix que a cada centre s'ha de constituir una comissió de convivència.

La **Resolució ENS/585/2017, de 17 de març**, per la qual s'estableix l'elaboració i la implementació del Projecte de convivència en els centres educatius dins el marc del Projecte educatiu de centre, determina que els centres educatius del Servei d'Educació de Catalunya han de tenir implementat el Projecte de convivència en el marc del seu Projecte educatiu, en un termini màxim de tres anys a partir de la data de publicació.

4. DIAGNOSI DEL CENTRE

4.1 EINES D'ANALISI

El curs 2017-2018 vam passar unes enquestes als diferents àmbits de l'escola:

- Alumnat (de 5è EP a 2n BAT)
- Famílies
- Personal docent
- Personal no docent

Arrel de les enquestes vam extreure unes conclusions amb les que vam enfocar les primeres propostes d'actuació a l'escola.

Les enquestes es passaran cada 3 anys per anar fent el seguiment i valoració de les accions del Pla.

4.2 ENQUESTES- INDICADORS

MESTRES INFANTIL PRIMÀRIA

1. La millora de la convivència és un mitjà per garantir l'ensenyament i l'aprenentatge.
2. Els nostres pensaments ens condicionen les emocions a partir dels quals actuem d'una manera o d'una altra. La coherència entre pensament, emoció i acció és fonamental per al benestar individual i col·lectiu.
3. La capacitat del professorat per reflexionar sobre la seva pràctica docent i experimentar noves metodologies que faciliten l'expressió d'inquietuds, anhels, emocions, sentiments i idees de l'alumnat, incideix de manera directa en la convivència de l'aula i del centre.
4. El currículum, la metodologia de gestió de l'aula i la manca de lideratge del professorat, poden ser la causa de molts conflictes.
5. L'organització i les estructures del centre (organigrama) són sovint causa de conflictes.
6. L'existència de canals de participació reals de tots els estaments del centre, i especialment de l'alumnat, potencia el sentiment de pertinença, la millora del clima i la convivència escolars.
7. La convivència positiva requereix l'elaboració d'unes normes clares i consensuades amb la participació de tota la comunitat educativa.
8. El professorat té cura en utilitzar un llenguatge i un tractament de les matèries, que facin

visibles totes les diversitats en totes les activitats del centre.
9. No podem permetre que l'alumnat porti cap símbol religiós, cultural o de pertinença a un grup, encara que siguin diferents dels que han estat presents tradicionalment en la nostra societat.
10 El professorat necessita ajut a l'hora de plantejar i abordar certs problemes de convivència a l'aula o al centre.
11. Els espais d'esbarjo, entre classe i classe, el menjador, els passadissos, l'autobús,... s'autoregulen i no influeixen en el desenvolupament de l'aprenentatge.
12. No és necessari que el professorat actuï quan un conflicte es produeix fora del centre, són les famílies o els agents socials externs qui ha de resoldre'l .
13. Els estils de comunicació que s'estableixen entre la comunitat educativa poden crear malentesos, distorsions o manques d'informació.

PROFESSORS ESO I BATXILLERAT

1. La millora de la convivència és un mitjà per garantir l'ensenyament i l'aprenentatge.
2. Els nostres pensaments ens condicionen les emocions a partir dels quals actuem d'una manera o d'una altra. La coherència entre pensament, emoció i acció és fonamental per al benestar individual i col·lectiu.
3. La capacitat del professorat per reflexionar sobre la seva pràctica docent i experimentar noves metodologies que faciliten l'expressió d'inquietuds, anhels, emocions, sentiments i idees de l'alumnat, incideix de manera directa en la convivència de l'aula i del centre.
4.Un seguiment sistemàtic de les absències i retards de l'alumnat i una comunicació àgil i immediata amb les famílies, eviten problemes d'absentisme.
5. El currículum, la metodologia de gestió de l'aula i la manca de lideratge del professorat, poden ser la causa de molts conflictes.

6.L'organització i les estructures del centre (organigrama) són sovint causa de conflictes.
7.L'existència de canals de participació reals de tots els estaments del centre, i especialment de l'alumnat, potencia el sentiment de pertinença , la millora del clima i la convivència escolars.
8.La convivència positiva requereix l'elaboració d'unes normes clares i consensuades amb la participació de tota la comunitat educativa.
9. El professorat té cura en utilitzar un llenguatge i un tractament de les matèries, que facin visibles totes les diversitats en totes les activitats del centre.
10. No podem permetre que l'alumnat porti cap símbol religiós, cultural o de pertinença a un grup, encara que siguin diferents dels que han estat presents tradicionalment en la nostra societat.
11 El professorat necessita ajut a l'hora de plantejar i abordar certs problemes de convivència a l'aula o al centre.
12. Els espais d'esbarjo, entre classe i classe, el menjador, els passadissos, l'autobús,... s'autoregulen i no influeixen en el desenvolupament de l'aprenentatge.
13. No és necessari que el professorat actuï quan un conflicte es produeix fora del centre, són les famílies o els agents socials externs qui ha de resoldre'l .
14. Els estils de comunicació que s'estableixen entre la comunitat educativa poden crear malentesos, distorsions o manques d'informació.

ALUMNES 5è I 6è EP

1. En la nostra aula i en el nostre centre aprenem a conviure perquè complim les normes que posa el professoral.
2. Hi ha nois i noies que fan sempre el que volen i no respecten les normes, es crea mal ambient i després ho paguem tota la classe
3. De vegades hem de fer servir la força a l'hora de resoldre els conflictes, per fer-nos

respectar pels companys i companyes.
4. Molts dels problemes que tenim l'alumnat són deguts a mancances de comunicació entre nosaltres, amb el professorat o amb les nostres famílies.
5. Hi ha companys i companyes que haurien d'anar a classes especials perquè ens molesten i no podem seguir les explicacions del professorat
6. L'origen de molts dels conflictes a les aules o al centre provenen de problemes externs.
7. La funció del professorat és preparar-nos pel nostre futur i no parlar-nos d'emocions o de com ens relacionem.
8. En el centre l'alumnat i el professorat parlem, discutim i compartim idees sobre com crear un clima de convivència i respecte al centre
9. Els alumnes i les alumnes del centre creiem que hauríem d'elaborar les normes de convivència plegats amb el professorat, però no donen l'opció de fer-ho.
10. Els alumnes i les alumnes tenim el dret a ser respectats per tota la comunitat, sense diferències de tracte per raó de gènere, origen, creences,
11. Hi ha alumnat que ho passa malament a l'aula, dins del centre o a l'entorn i no ho explica ni a la seva família ni a ningú.
12. Quan es produeix una incidència al centre, el professorat ens demana la nostra col·laboració per identificar els culpables. L'alumnat, abans de tot, hem de demostrar solidaritat amb els nostres companys i companyes.

ALUMNES ESO I BATXILLERAT

1. En la nostra aula i en el nostre centre aprenem a conviure perquè complim les normes que posa el professorat.
2. Hi ha nois i noies que fan sempre el que volen i no respecten les normes, es crea mal ambient i després ho paguem tota la classe
3. De vegades hem de fer servir la força a l'hora de resoldre els conflictes, per fer-nos

respectar pels companys i companyes.
4. Molts dels problemes que tenim l'alumnat són deguts a mancances de comunicació entre nosaltres, amb el professorat o amb les nostres famílies.
5. Quan els alumnes o les alumnes faltem a classe o arribem tard, és suficient amb la justificació de les mares o dels pares
6. Hi ha companys i companyes que haurien d'anar a classes especials perquè ens molesten i no podem seguir les explicacions del professorat
7. L'origen de molts dels conflictes a les aules o al centre provenen de problemes externs.
8. La funció del professorat és preparar-nos pel nostre futur i no parlar-nos d'emocions o de com ens relacionem.
9. En el centre l'alumnat i el professorat parlem, discutim i compartim idees sobre com crear un clima de convivència i respecte al centre
10. Els alumnes i les alumnes del centre creiem que hauríem d'elaborar les normes de convivència plegats amb el professorat, però no donen l'opció de fer-ho.
11. Els alumnes i les alumnes tenim el dret a ser respectats per tota la comunitat, sense diferències de tracte per raó de gènere, origen, creences,
12. Hi ha alumnat que ho passa malament a l'aula, dins del centre o a l'entorn i no ho explica ni a la seva família ni a ningú.
13. Quan es produeix una incidència al centre, el professorat ens demana la nostra col·laboració per identificar els culpables. L'alumnat, abans de tot, hem de demostrar solidaritat amb els nostres companys i companyes.
14..La direcció del centre i el professorat no han d'intervenir en els conflictes on intervé alumnat del centre, però que es produeixen fora del centre

FAMÍLIES

1. El professorat ha de solucionar els conflictes que es produeixen a l'aula i al centre, creiem que no és funció ni de les famílies intervenir en la seva solució.
2. Hi ha famílies que no donen pautes ni posen límits de comportament, als seus fills o a les seves filles, la qual cosa genera problemes, quan han de conviure amb els altres i han de respectar normes de convivència.
3. El que s'ha de fer a l'aula i al centre és ensenyar, els nostres fills i filles hi van a aprendre. Els altres assumptes, els resoldrem a casa.
4. Estem interessats en què el professorat ens informi sovint del rendiment dels nostres fills i de les nostres filles, per tant creiem que quan el centre ens convoca a una reunió hem de fer tot el possible per assistir-hi.
5. El respecte a qualsevol persona de la comunitat educativa acompanyat d'una bona disciplina són les millors propostes per una bona convivència
6.. El centre és l'encarregat d'ensenyar a l'alumnat a comportar-se correctament.
7. La millor senyal de que les coses van bé és que no hi hagi problemes de convivència en el centre.
8. El centre ha d'agrupar a l'alumnat en funció del seu rendiment. El fet d'ajuntar en una classe nois i noies de diferents procedències i de diferents capacitats, afecta directament als nostres fills i filles.
9. La manera de vestir i els objectes que porta l'alumnat al centre és responsabilitat de les mares i els pares.
10. Demanem als nostres fills i filles les mateixes responsabilitats i obligacions sense tenir en compte la diferència de gènere.
11. Hi ha famílies que ens sentim perdudes i necessitem ajuda a l'hora de plantejar certs problemes de convivència a casa
12. Els problemes de convivència són normals i és natural que passin a les famílies, als

centres i en altres col·lectius. L'objectiu ha de ser aconseguir que els problemes no en dificultin el funcionament normal i puguin ser tractats adequadament a fi que tothom aprengui i s'eduqui en el procés.

13. Quan els nostres fills i filles falten a classe és suficient amb la nostra justificació. Nosaltres som els que coneixem els motius i és la nostra responsabilitat.

14. Les famílies, mitjançant l'AMPA, hem de participar en activitats, formacions o reunions per una millora global de la convivència.

PERSONAL NO DOCENT

1. El professorat ha de solucionar els conflictes que es produeixen a l'aula i al centre, creiem que no és funció ni de les famílies intervenir en la seva solució.

2. Hi ha famílies que no donen pautes ni posen límits de comportament, als seus filles o a les seves filles, la qual cosa genera problemes, quan han de conviure amb els altres i han de respectar normes de convivència.

3. El que s'ha de fer a l'aula i al centre és ensenyar, els nostres fills i filles hi van a aprendre. Els altres assumptes, els resoldrem a casa.

4. Estem interessats en què el professorat ens informi sovint del rendiment dels nostres fills i de les nostres filles, per tant creiem que quan el centre ens convoca a una reunió hem de fer tot el possible per assistir-hi.

5. El respecte a qualsevol persona de la comunitat educativa acompanyat d'una bona disciplina són les millors propostes per una bona convivència

6.. El centre és l'encarregat d'ensenyar a l'alumnat a comportar-se correctament.

7. La millor senyal de que les coses van bé és que no hi hagi problemes de convivència en el centre.

8. El centre ha d'agrupar a l'alumnat en funció del seu rendiment. El fet d'ajuntar en una classe nois i noies de diferents procedències i de diferents capacitats, afecta directament

als nostres fills i filles.
9. La manera de vestir i els objectes que porta l'alumnat al centre és responsabilitat de les mares i els pares.
10. Demanem als nostres fills i filles les mateixes responsabilitats i obligacions sense tenir en compte la diferència de gènere.
11. Hi ha famílies que ens sentim perdudes i necessitem ajuda a l'hora de plantejar certs problemes de convivència a casa
12. Els problemes de convivència són normals i és natural que passin a les famílies, als centres i en altres col·lectius. L'objectiu ha de ser aconseguir que els problemes no en dificultin el funcionament normal i puguin ser tractats adequadament a fi que tothom aprengui i s'eduqui en el procés.
13. Quan els nostres fills i filles falten a classe és suficient amb la nostra justificació. Nosaltres som els que coneixem els motius i és la nostra responsabilitat.
14. Les famílies, mitjançant l'AMPA, hem de participar en activitats, formacions o reunions per una millora global de la convivència.

4.3 RESULTATS

PARTICIPACIÓ:

- ALUMNES ESO/BAT: 253
- ALUMNES 6è-5è: 127
- MESTRES INFANTIL-PRIMÀRIA: 18
- MESTRES ESO/BATXILLERAT: 11
- PERSONAL NO DOCENT:0
- FAMÍLIES: 142

Creiem que la participació ha estat molt baixa per dues raons:

- Moment del curs que les hem fet.
- Participació no anònima.

FORMAT ENQUETES:

- La segona part de les enquestes (triar les tres opcions més importants) no ha funcionat, moltes persones no han entès com funcionava.

4.4 NECESSITATS I AMENACES- Necessitats detectades a partir de les enquestes realitzades el curs 2017-2018

	FORMAT	PERCEPCIONS DELS RESULTATS	NECESSITATS DEL CENTRE
ALUMNAT 5è- 6è EP	Reescriure i aclarir les preguntes 4, 6 i 7 perquè creiem que no s'han acabat d'entendre.	- Demanen més implicació en l'elaboració de les normes. - Treballar la cohesió de grup i les conseqüències dels errors (càstigs). - Treballar la sensibilització de persones amb alguna discapacitat. - Treballar la gestió de les emocions.	- Més implicació per part de l'alumnat. - Càstigs/conseqüències. - Sensibilització de persones amb alguna discapacitat. - Gestió d'emocions.
ALUMNAT ESO I BAT	No hi ha necessitat de fer canvis a l'enquesta.	- Manca de comunicació entre alumnat i equip docent. Obrir més vies de comunicació. - No explicació del conflicte. - Demanen més implicació en l'elaboració de les normes. - Problemes actuals que els preocupen en relació a les normes: ús de telèfons mòbils i uniforme.	- Vies de comunicació. - Fer visibles els conflictes. - Participació de l'alumnat. - Revisar la normativa.
FAMÍLIES	Posar la pregunta 7 seguida de la 12.	- Ajuda amb els límits i les pautes.	- Pautes i límits.

		- Gran implicació de les famílies. - Donen molta importància a la comunicació amb l'escola i estar assabentats de tot el que passa i els afecta. - Treballar la connotació positiva dels conflictes per afavorir la comunicació dels problemes amb els seus fills, que els hi expliquin les coses.	- Participació. - Vies de comunicació. - Treball dels conflictes.
PERSONAL DOCENT	Aclarir la pregunta 5.	- Treballar les vies de comunicació. - Més formació per tenir recursos. - Ajut en els temes de convivència. - Conflicte del mòbil i l'uniforme a l'ESO.	- Vies de comunicació. - Formació. - Suport en la resolució de conflictes. - Revisar la normativa de l'escola.
PERSONAL NO DOCENT		CAL AFAVORIR I MOTIVAR LA SEVA PARTICIPACIÓ EN LES ENQUESTES.	

4.5 PUNTS FORTS I FEBLES DE LA CONVIVÈNCIA AL CENTRE- CURS 19-20

PUNTS FORTS	PUNTS FEBLES
Creació de l'Equip de Convivència.	Treball de la identitat sexual.
Implementació de Disciplina Positiva.	Llei del silenci en l'alumnat.
Participació de l'alumnat en aspectes que afecten a la convivència en el Centre (Pautes de Convivència, Comissió de delegats, Comissió de Patis,...).	Programa Mediació Escolar.
Relació de proximitat i confiança amb les famílies.	Formació i sensibilització d'alguns aspectes de convivència : - PAS - monitors/es - famílies - personal docent
Protocols Interns de detecció.	Pautes de convivència de les famílies i del personal no docent.
Perfil de l'alumnat SSCC.	Implicar més a l'alumnat d'ESO en la reestructuració d'espais.
Projecte Zero (autoconeixement a totes les etapes).	Infraestructura de l' Equip de convivència.
Treball per projectes (treball cooperatiu).	Fer un protocol d'acollida al nou alumnat i nous nens.
Pastoral del Centre.	

5. FINALITATS DEL PLA DE CONVIVÈNCIA.

5.1 OBJECTIUS GENERALS DEL PROJECTE DE CONVIVÈNCIA DEL DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT

- ✓ Assegurar i garantir la participació, la implicació i el compromís de tota la comunitat escolar.
- ✓ Ajudar cada alumne a relacionar-se amb si mateix, amb els altres i amb el món.
- ✓ Potenciar l'equitat i el respecte a la diversitat de l'alumnat en un marc de valors compartits.
- ✓ Fomentar la mediació escolar i la cultura del diàleg com a eina bàsica en la gestió del conflicte.
- ✓ Fomentar una cultura de la pau i la no-violència, juntament amb els valors que fan possible preservar i enriquir la vida de totes les persones.

5.2 OBJECTIUS ESPECÍFICS DEL CENTRE

OBJECTIU	COM HO FEM	INDICADORS
Afavorir la participació, motivació i compromís de tota la comunitat educativa en la construcció del clima escolar i la millora de la convivència.	<i>Pautes de convivència del centre:</i> - <i>alumnat</i> - <i>personal</i> - <i>famílies</i>	<i>Índex de satisfacció de l'alumnat/famílies/personal docent i no docent amb les pautes de convivència de l'escola. (enquestes)</i> <i>Valoració de les actuacions dels delegats de convivència a final de curs recollides en un acta.</i>
Fomentar i orientar les pràctiques del centre, garantint el seu caràcter integral, la seva coherència i sistematització.	<i>Assessorament del professorat en materials per treballar habilitats socials i altres aspectes relacionats amb la bona convivència per treballar a les tutories.</i> <i>Propostes de dinàmiques, xerrades i activitats.</i>	<i>Índex de satisfacció del personal docent amb l'assessorament i acompanyament de l'Equip de convivència. (afegir a les enquestes equip docent)</i> <i>Valoració de les formacions, activitats i xerrades del professorat. (CLICKEDU)</i>
Facilitar l'aprenentatge i la integració de tots els alumnes.	<i>Missió, visió i valors de l'escola</i> <i>Campanyes</i> <i>PAT</i>	<i>Avaluació del programa de resolució de conflictes del pati per l'equip del Pla de Convivència. (actes)</i>
Facilitar que els alumnes aprenguin els valors democràtics, realitzant pràctiques que els integrin (llibertat, responsabilitat, solidaritat, justícia, igualtat, ...)	<i>Disciplina positiva</i> <i>Treball cooperatiu</i> <i>Apadrinaments</i>	<i>Llistat de les propostes didàctiques treballades a les tutories recomanades i valoració dels tutors/es.</i> <i>Valoració de les pautes de convivència de l'alumnat. (afegir pregunta a les enquestes)</i>
Afavorir la prevenció i tractament educatiu dels conflictes i la intervenció eficaç i coherència en els problemes de convivència escolar.	<i>Programa pastoral</i> <i>Perfil de l'alumne</i>	<i>Casos oberts i tancats durant el curs per l'equip de convivència. (DRIVE EQUIP CONVIVÈNCIA)</i> <i>Llistat de les propostes didàctiques treballades a les</i>

	<i>Delegats de convivència</i> <i>Racó de resolució de conflictes del pati</i> <i>Matèria de projectes a la ESO.</i> <i>Tutories d'aula i individuals.</i>	tutories recomanades i valoració dels tutors/es. (DRIVE EQUIP CONVIVÈNCIA) <i>Enquestes de satisfacció per part de les famílies, alumnes i docents valorant l'atenció i les propostes de l'equip de convivència. (afegir a les enquestes)</i>
--	---	--

6. PROCÉS SEGUIT EN LA CONSTRUCCIÓ DEL PLA- TEMPORITZACIÓ

CURS 17-18	CURS 18-19	CURS 19-20
Creació del GRUP TRANSVERSAL: 1. Ens informem sobre el Pla de Convivència i els seus requisits. 2. Establim un índex a seguir per anar elaborant el nostre Pla. A partir del llibre <i>El Plan de Convivencia. Fundamentos y recursos para su elaboración y desarrollo. Juan Carlos Torrego, Alianza Editorial, Edició 2008-2010.</i> 3. DIAGNÒSTIC: Fem enquestes al personal docent, personal no docent, famílies i alumnes sobre la Convivència al nostre centre. Hem aprofitat la proposta d'enquestes del Departament adaptant algunes preguntes a la nostra realitat. 4. Fem la valoració de les enquestes i	Creació de l'EQUIP DE CONVIVÈNCIA (equip reduït que es reuneix setmanalment): 1. Elaboració de les pautes de convivència de l'alumnat. 2. Elaboració de les pautes de convivència del personal docent. 3. Inici de la redacció de la memòria del Pla de convivència.	EQUIP DE CONVIVÈNCIA: 1. Elaboració del llibre de les pautes de convivència de l'alumnat, difusió i treball de sensibilització. 2. Informació a les famílies del treball fet el curs anterior amb l'alumnat a les reunions d'inici de curs. 3. Seguiment de les pautes de l'alumnat i del personal docent. 4. Altres propostes a tenir presents: Racó de resolució de conflictes del pati, creació de l'aula de convivència i plantejar un programa de Mediació i/o Alumnes ajudants pels propers cursos.

comencem a elaborar propostes a treballar.		
Responsable del grup (Paula Fernàndez Garcia): Máster de Mediació i Resolució de conflictes en l'àmbit escolar a la Universitat de la Rioja (UNIR).	CLAUSTRE 1- Novembre 2018 Presentem el grup de convivència, com contactar, i els nous protocols del Consorci d'Educació de Barcelona. A la segona part del claustre ens reunim en diferents grups de treball. Cada grup recull els resultats de cada un dels àmbits plantejats a les enquestes del personal docent, i comença a redactar les pautes, prevenció i conseqüències restauratives de cadascun del àmbits.	
Montse Arall i Paula Fernàndez assisteixen a la JORNADA DE PRESENTACIÓ DE PROTOCOLS a càrrec del Consorci d'Educació de Barcelona (febrer).	FORMACIÓ sobre PREVENCIÓ I ABORDATGE DE LES RELACIONS ABUSIVES per la FUNDACIÓ VICKY BERNADET- Maig 2019. Amb l'objectiu de conèixer què és l'abús sexual infantil i les seves característiques, i sensibilitzar el personal docent de l'escola.	FORMACIÓ de Sonia del Real sobre el programa KIVA oferta per Escoles Cristianes el mes de desembre.

	Jornada de Convivència: Contextualització del protocol d'assetjament entre iguals a la ciutat de Barcelona- 4 abril 2019	
	CLAUSTRE 2- Juliol 2019. Fem la posada en comú amb els dos claustres de les pautes de convivència del personal docent i l'elaboració dels pòsters informatius de cada espai.	
	Assisteixen Sónia del Real i Paula Fernàndez a la JORNADA DE PRESENTACIÓ DE LA CONTEXTUALITZACIÓ DEL PROTOCOL D'ASSETJAMENT ENTRE IGUALS pel Consorci d'educació de Barcelona. (febrer)	
	Formació Montse Arall i Sonia del Real "EINES PER L'ASSETJAMENT" d'Escoles Cristianes (gener i febrer).	

7. PROMOCIÓ

A continuació es mostren les accions que es porten a terme a l'Escola en relació amb la promoció de la bona convivència al centre educatiu, relacionades amb els objectius específics.

1. Afavorir la participació, motivació i compromís de tota la comunitat educativa en la construcció del clima escolar i la millora de la convivència.

1.1. Els alumnes:

- 1.1.1. Implicació en l'elaboració i revisió de les pautes de convivència del centre.
- 1.1.2. Delegats de convivència a EP, ESO i BAT.
- 1.1.3. Creació d'un grup de patis a EP per crear nous espais de patis que afavoreixin la convivència en el temps de lleure.

1.2. Les famílies:

- 1.2.1. Dia en família
- 1.2.2. Escola de pares
- 1.2.3. AMPA
- 1.2.4. Implicació en l'elaboració i revisió de les pautes de convivència del centre.

1.3. Educadors:

- 1.3.1. Formació
- 1.3.2. Implicació en l'elaboració i revisió de les pautes de convivència del centre.
- 1.3.3. Valoració constant de les propostes del grup de convivència mitjançant les reunions quinzenals d'etapa. (EP)

2. Fonamentar i orientar les pràctiques del centre, garantint el seu caràcter integral, la seva coherència i sistematització.

- 2.1. *Assessorament del professorat en materials per treballar disciplina positiva i altres aspectes relacionats amb la bona convivència per treballar a les tutories.*
- 2.2. *Propostes de dinàmiques, xerrades i activitats.*
- 2.3. *Formacions específiques per part de professionals externs a l'escola.*
- 2.4. *La Pastoral ofereix dinàmiques que afavoreixen el clima espiritual i social de la comunitat educativa.*
- 2.5. *Programa d'Escoles més sostenibles de l'Agenda 21 que promou la convivència responsable de la comunitat educativa.*

3. Facilitar l'aprenentatge i la integració de tots els alumnes.

3.1. Alumnes nous:

- 3.1.1. Entrevistes amb l'alumne/a nou i la seva família per tal de conèixer l'alumne i la família.
Abans d'iniciar el curs es realitza una entrevista amb l'alumne/a nou i els tutors.

3.1.2. Assignació de la classe. Es realitza un estudi amb tota la informació de l'alumne nou i valorar quin és el grup classe més adient.

3.2. Alumnat de l'escola:

- 3.2.1. *Moment sabatetes*: els alumnes de 5è de primària ajuden als alumnes de P3 a posar-se les sabates després de la migdiada. També els alumnes de 6è de primària a P2.
- 3.2.2. *Padrí lector*: els alumnes de 6è de primària apadrinen a un company de 1r de primària per fomentar la lectura.
- 3.2.3. *Twin*: aprenentatge entre iguals en l'etapa d'infantil i primària.
- 3.2.4. *Projecte compartim*: des de 1r de ESO a 2n de batxillerat es fomenta la tutoria entre iguals. La distribució de cursos és de 2n de batxillerat a 4t d'ESO, 1r de batxillerat amb 2n d'ESO i 3r d'ESO amb 1r d'ESO. Al llarg del curs es seleccionen moments significatius per a les trobades dels alumnes, per exemple: inici de curs, Nadal, dia de la Pau, fi de curs...
- 3.2.5. Acció social: alumnes de 1r de batxillerat reforcen l'aprenentatge dels companys de la ESO amb dificultats d'aprenentatge i alumnes amb recursos econòmics limitats.
- 3.2.6. L'assignatura de projectes de la secundària: un dels seus objectius principals és l'aprenentatge entre iguals. Això permet crear activitats per difondre-les a altres cursos amb la finalitat de potenciar l'aprenentatge entre iguals. Per exemple:
 - 3.2.6.1. **Juguem net a 2n de la ESO**: amb la temàtica de la sostenibilitat creen jocs amb material reciclat per als alumnes de primària 2.
 - 3.2.6.2. **Tutoria entre iguals de 1r d'ESO i 4t d'ESO**: els alumnes han creat dinàmiques per treballar les xarxes socials i un bon ús de les mateixes. Les activitats més rellevants seran utilitzades per formar als alumnes de primària 2.

3.3. Alumnat amb NEE (necessitats educatives especials):

- 3.3.1. Conèixer les necessitats específiques de l'alumnat NEE. L'escola treballa de manera multidisciplinària escola-especialista extern per coordinar i donar una resposta adequada a les necessitats de l'alumne/a.
- 3.3.2. L'alumnat amb NEE es distribueix equitativament a les tres classes del curs dins de les possibilitats. Els companys de classe acullen els alumnes nous amb dificultats després d'haver parlat des de les tutories, les problemàtiques intrínseques de cadascú. Els demanem la seva col·laboració per a una millor acollida d'aquest alumnat a classe.

8. PREVENCIÓ, DETECCIÓ I INTERVENCIÓ

	PREVENCIÓ	DETECCIÓ	INTERVENCIÓ
Assetjament Conducta de maltractament psicològic i/o físic, en el marc escolar, d'un alumne o grup d'alumnes a un altre de manera continuada. L'assetjament és un tipus de violència entre iguals que presenta les característiques següents: 1. Existeix una situació d'abús de poder que impedeix que la persona assetjada pugui sortir de la situació per ella mateixa. 2. Hi ha intencionalitat per part de l'agressor o agressors de fer mal, ja sigui físicament o psicològicament. 3. Qui el pateix es troba indefens enfront de qui l'intimida, i això té com a conseqüència inseguretat i deteriorament de l'autoestima. 4. Es repeteix sistemàticament al llarg d'un període de temps durant el qual l'agressió es dona de manera sostinguda.	Treball de disciplina positiva. Treball de les emocions (infantil i primaria). A 6è de primària a tutoria es treballa un dossier de "Competències socioemocionals de #aquiproubullying. A tota l'escola es treballa i es potencia a través de la Pastoral la missió, visió i valors cristians propis de l'escola. Treball del perfil de l'alumne de la congregació Sagrats Cors.	Tutor/ Alumnat/ Família / equip docent/ EAD Protocol intern. Llista d'indicadors com a guia.	Seguir protocol intern i protocol CEB. Seguiment per part del tutor i director d'etapa.
Ciberassetjament	Programa de disciplina positiva.	Tutor/ Alumnat/ Família / equip docent/	Seguir protocol intern i

Es parla de ciberassetjament quan el maltractament es fa mitjançant l'ús d'eines tecnològiques.	A 6è EP xerrada per la conscienciació a través de la visita dels mossos d'esquadra. Projecte 6è EP a castellà sobre l'ús segur de les xarxes socials. Com a norma de l'escola: es restringeix l'ús del mòbil durant les hores lectives. Control parental als aparells electrònics de tota l'escola. Treball de l'escolta activa. Treball de les emocions.	EAD Protocol intern. Llista d'indicadors com a guia.	protocol CEB. Seguiment per part del tutor i director d'etapa.
<i>Assetjament a persones LGTBI</i> L'assetjament escolar per motius d'orientació sexual, identitat de gènere o		Tutor/ Alumnat/ Família / equip docent/ EAD	Seguir protocol intern i protocol CEB.

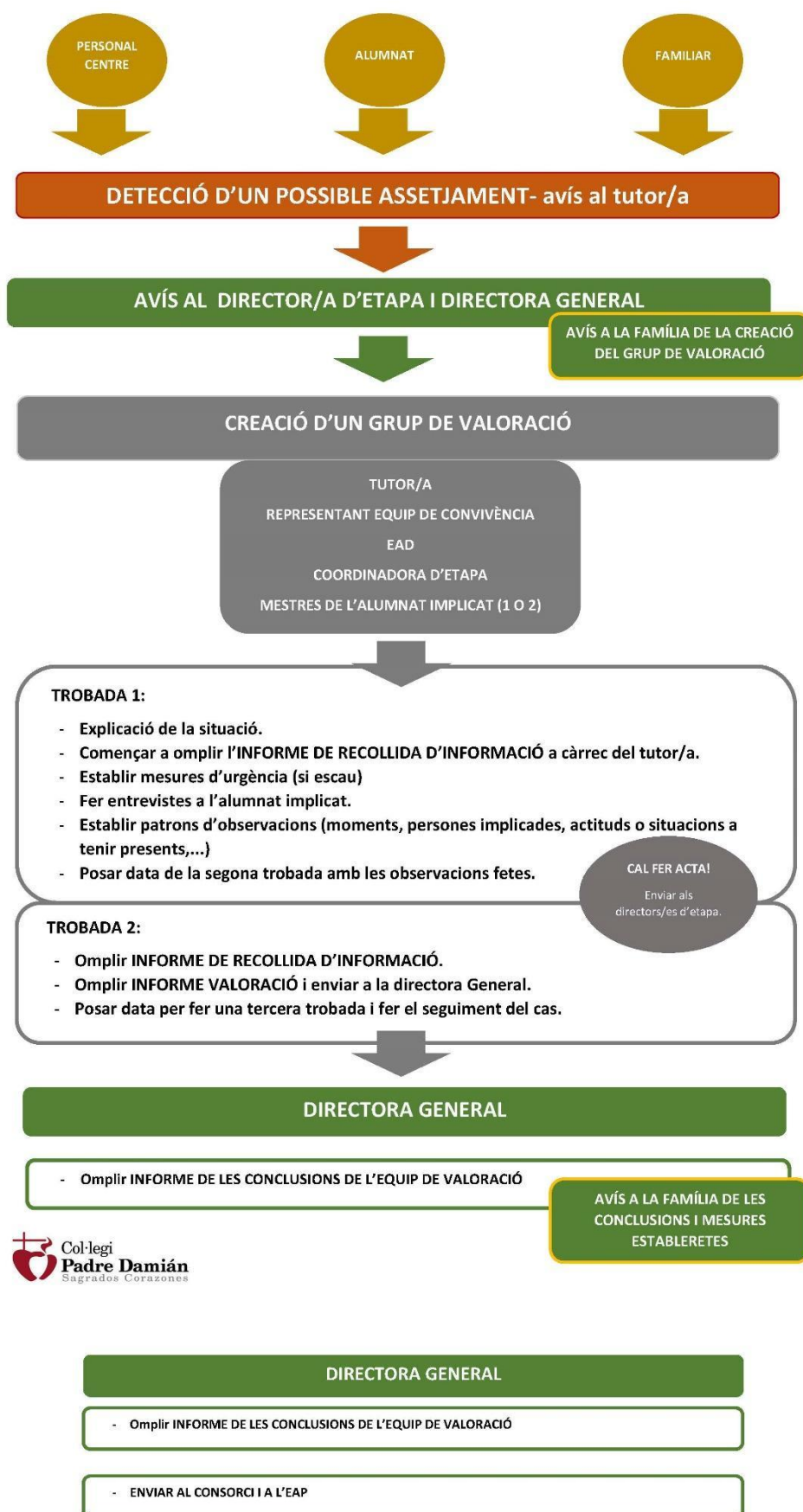
expressió de gènere és una conducta d'odi i discriminació. La conducta d'odi i discriminació és una actitud que es basa en prejudicis, creences i opinions preconcebudes en relació amb la pertinença grupal (com és el cas de l'assetjament a les persones LGBTI) i no als trets específics de l'individu. Quan aquestes conductes es produeixen de forma ntencionada i reiterada en el temps parlem d'assetjament.		Protocol intern. Llista d'indicadors com a guia.	Seguiment per part del tutor i director d'etapa.
Maltractament infantil Entenem per maltractament la situació en què un infant o adolescent és objecte de violència, física o psíquica, sexual i/o emocional, o privació dels seus drets i del seu benestar, per acció o per omissió, per part dels pares, tutors legals o guardadors, les persones de qui generalment depèn per al seu desenvolupament correcte o per part de qualsevol altra persona.	Formació al personal docent i no docent sobre Prevenció i Abordatge de les relacions abusives per la Fundació Vicky Bernadet. Proposta a fer: xerrades de conscienciació a les famílies. Proposta de fer formacions a l'equip de monitoratge.	Tutor/ Alumnat/ Família / equip docent/ EAD Qüestionari per situacions de risc proporcionat pel CEB. Protocol intern.	Seguir protocol intern i protocol CEB. Seguiment per part del tutor i director d'etapa.

		Llista d'indicadors com a guia.	
Conductes d'odi i discriminació Comportaments i actituds individuals, socials i institucionals que propicien un tracte d'inferioritat a persones o grups socials pels seus trets o atributs (orientació afectivosexual, identitat o expressió de gènere, discapacitat física o psíquica, origen ètnic, racial o nacional, sexe o qualsevol altre condició o circumstància personal o social). En l'àmbit escolar, totes aquelles accions o omissions que propicien un tracte d'inferioritat a altres companys i companyes pels seus trets o atributs.	Campanya de la pau; activitats durant una setmana per conscienciar.	Tutor/ Alumnat/ Família / equip docent/ EAD Protocol intern. Llista d'indicadors com a guia.	Seguir protocol intern i protocol CEB. Seguiment per part del tutor i director d'etapa.
Conflictes greus Agressions físiques o verbals, humiliacions, amenaces, deteriorament de materials o instal·lacions, falsificacions de documents, suplantacions de la identitat, possessió i/o		Tutor, famílies, alumnat. Protocol intern.	Seguir protocol intern i protocol CEB. Seguiment per part del

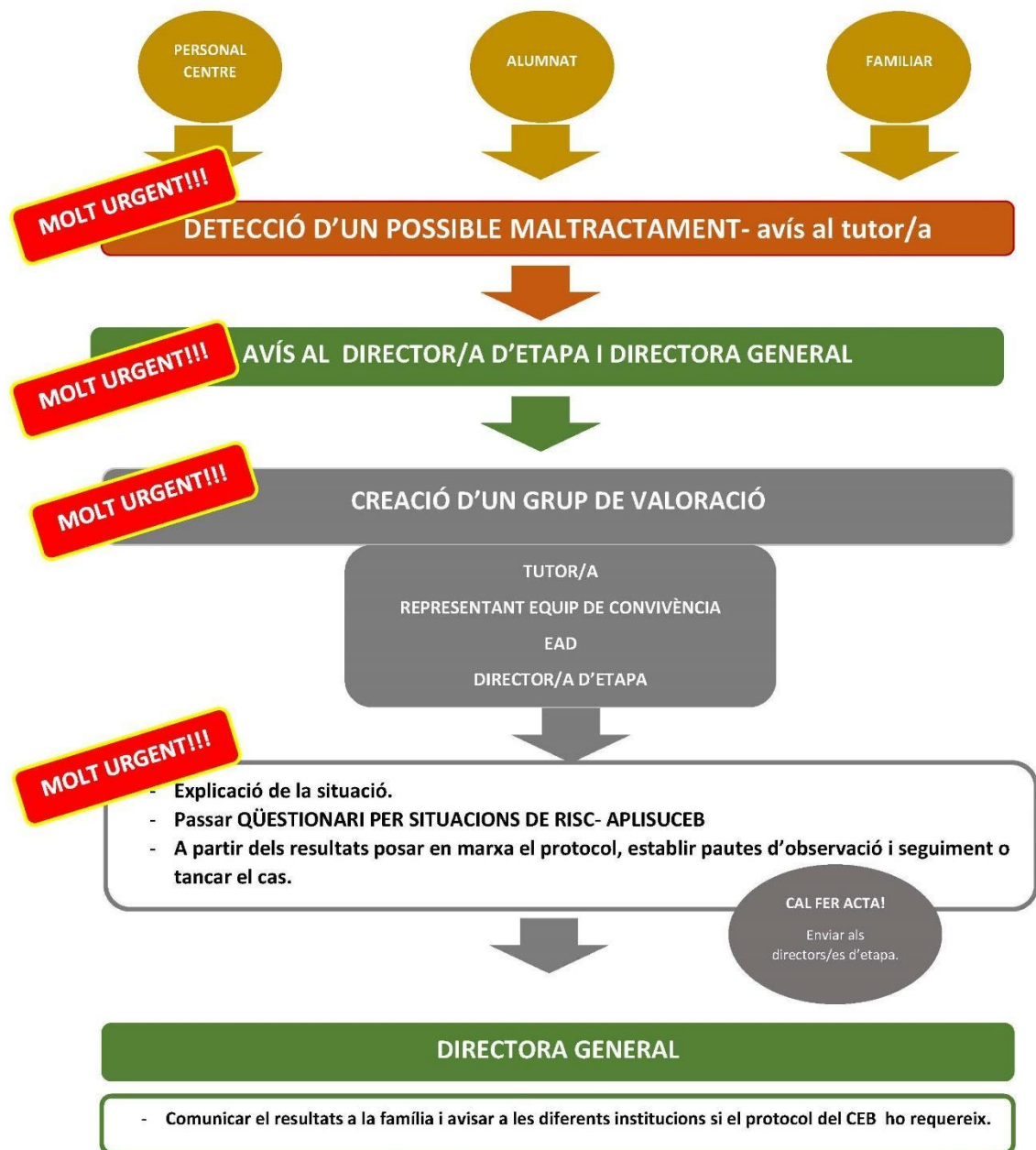
venta de substàncies perjudicials per la salut i comissió reiterada a les normes de convivència.			tutor i director d'etapa.
<i>Violència masclista entre l'alumnat</i> La violència masclista entre l'alumnat és tota forma de violència que es dona en l'àmbit educatiu i que s'exerceix contra les alumnes així com contra qualsevol alumne o alumna que no segueix un mandat de gènere normatiu. Considerem que sota el paraigua de la violència masclista hi ha la violència LGBTIfòbica perquè tota violència per motiu de gènere és fruit de les relacions de poder basades en domini/submissió, que es deriven del sistema sexe-gènere.		Tutor/ Alumnat/ Família / equip docent/ EAD Protocol intern (pendent).	Seguir protocol intern i protocol CEB. Seguiment per part del tutor i director d'etapa.

8.1 PASSOS A SEGUIR EN LES VALORACIONS INTERNES

8.1.1 ASSETJAMENT/ CIBERASSATJAMENT I ASSETJAMENT A PERSONES LGTBI

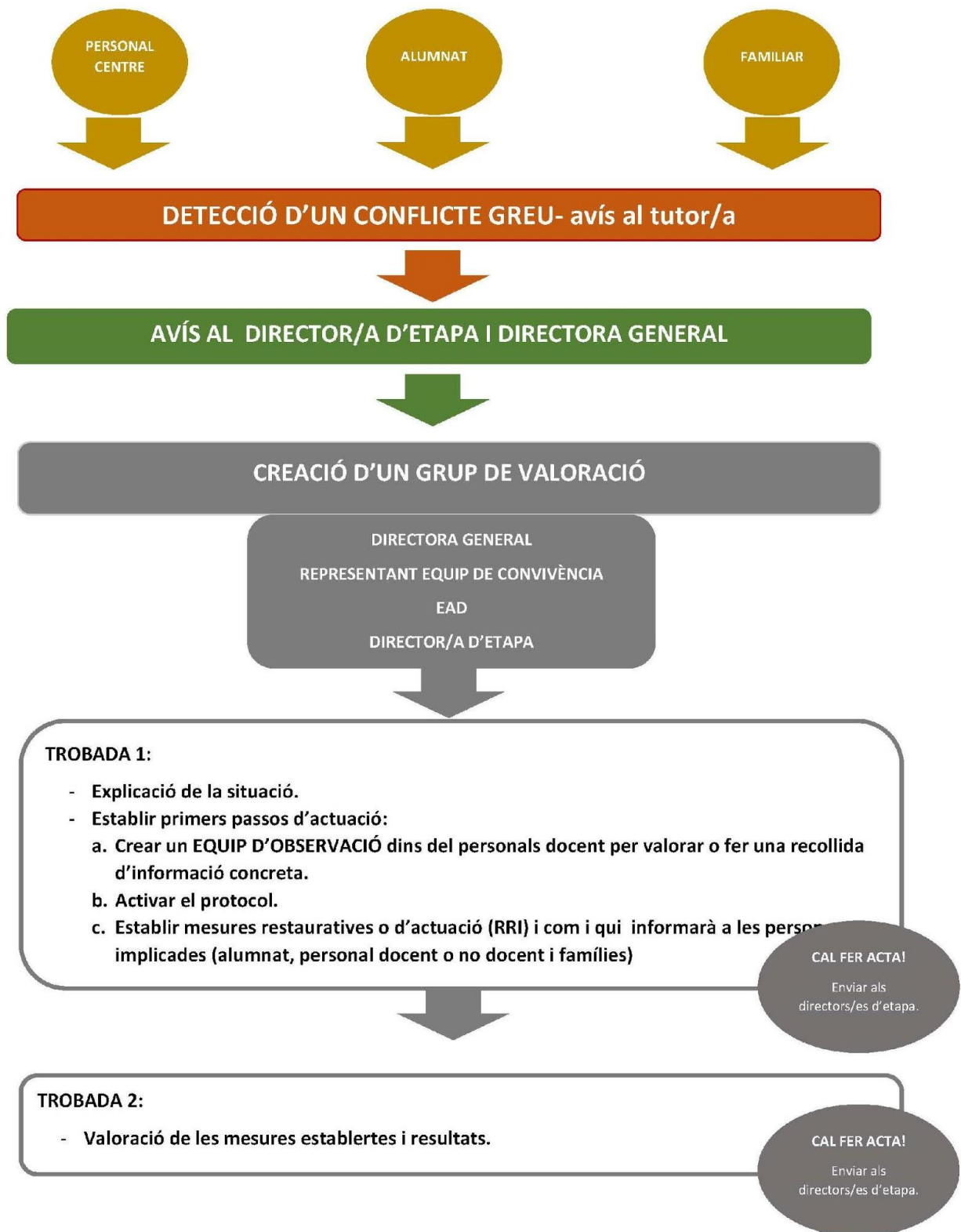
8.1.2 MALTRACTAMENT INFANTIL

8.1.3 ODI I DISCRIMINACIÓ

8.1.4 CONFLICTES GREUS

8.2 INIDCADORS DE SOSPITA O CONEIXEMENT

8.2.1 INDICADORS ASSETJAMENT, CIBERASSETJAMENT I ASSETJAMENT A PERSONES LGTBI

TIPUS D'ASSETJAMENT ENTRE IGUALS

L'assetjament entre iguals es pot exercir de forma directa o indirecta. En les formes directes, l'agressor dóna la cara, la víctima s'adona que algú li està fent mal. En canvi, les formes indirectes poden ser molt subtils: la víctima percep que hi ha alguna cosa que no rutlla, però no acaba de saber què està passant ni qui n'és responsable. El fet de no identificar l'agressor pot desestabilitzar molt; la víctima arriba a dubtar de les seves pròpies percepcions i pot patir un fort estrès i ansietat. Segons la forma i la naturalesa de les agressions, podem trobar els següents tipus d'assetjament entre iguals:

Els casos d'assetjament i ciberassetjament solen donar-se lluny de la vigilància dels adults i la majoria dels casos no són denunciats. Ja s'ha comentat que és de gran importància treballar per la prevenció, però en el cas que es detectin conductes assetjadores, és fonamental actuar al més aviat possible.

Naturalesa	Forma	
	Directa	Indirecta
Física	Donar empentes Pegar Amençar amb armes...	Robar objectes d'algú Trencar objectes d'algú Amagar objectes d'algú...
Verbal	Insultar Burlar-se Anomenar amb malnoms...	Parlar malament d'algú Difondre falsos rumors...
Digital	Trucades i missatges de text <i>e-mails</i> Fotografies i vídeos tramesos directament Participació en xats	Comentaris, fotografies i vídeos penjats a les xarxes socials de forma anònima Suplantació de personalitat per enviar o publicar material comprometedor
Exclusió social	Excloure No deixar participar...	Ignorar Fer com si fos transparent...

Si el mitjà utilitzat és el telèfon mòbil o l'ordinador (missatges de text, *e-mails*, xarxes socials, etc.), estariem parlant de **ciberassetjament**. En aquest cas, l'agressor s'empara en l'anonimat i això porta la víctima a desconfiar de tothom. A més a més, l'efecte expansiu de la xarxa fa que l'acció adquireixi una dimensió exponencial. De vegades, les conductes d'odi i discriminació poden desembocar en situacions d'assetjament que pot tenir conseqüències molt negatives per a qui les pateix.

En els casos de ciberassetjament el fet que es puguin donar en qualsevol lloc i en qualsevol moment, sovint emparats en l'anonimat, dificulta encara més la seva detecció.

Les víctimes d'assetjament i ciberassetjament solen tenir un gran sentiment de culpa per no haver pogut gestionar la situació d'una altra forma, haver proporcionat informació personal a les xarxes socials o no haver estat capaços de tallar la situació. Tot plegat incideix en la dificultat de no compartir-ho amb ningú.

Els indicadors observables des de l'àmbit escolar i familiar en un nen o en un adolescent que és assetjat o ciberassetjat són de tipologia molt diversa. És important estar atents i tenir present que la persona maltractada pot manifestar més d'un símptoma i de diferent categoria. Tanmateix, l'observació d'alguns d'aquests indicis no ha d'associar-se exclusivament a una conducta d'assetjament o ciberassetjament. Caldrà ser molt curosos ja que aquests indicadors poden estar associats a altres problemàtiques.

Indicadors físics	
1	Sovint presenta nafres, talls o blaus inexplicables.
2	Presenta trastorns psicossomàtics (mal de panxa, mal de cap, vòmits...).
3	Manifesta canvis en les pautes de menjar : sovint hi ha disminució de les ganes de menjar i pèrdua de pes.
4	S'expressa amb dificultat i fins i tot quequeja.
5	Té problemes de son .
6	Presenta tics nerviosos .
Indicadors conductuals	
1	Evita anar a determinats llocs , classes, falta dies determinats...
2	Fa absentisme i pot arribar a l' abandonament escolar .
3	Presenta una actitud hipervigilant, de recel.
4	Sovint està sol , no té amics i/o és rebutjat pels companys.
5	Presenta canvis sobtats en les rutines diàries (no vol anar al pati, no vol seure en

	un lloc, vol quedar-se a la classe, demana que el mestre l'acompanyi, etc.).
6	Baixa el seu rendiment acadèmic .
7	No troba, perd o li prenen les coses sovint.
6	Sovint és intimidat o molestat, es fiquen amb ell o està ficat en baralles en què es troba indefens.
7	Comença a amençar o agredir altres nens més petits.
8	Sempre explica històries, diu mentides , fa estranyes justificacions.
9	Es culpa dels problemes o les dificultats.
10	No vol anar al centre educatiu o s'aïlla dels seus companys.

Indicadors en relació amb l'ús d'eines tecnològiques

1	Està pendent constantment que el mòbil o l'ordinador estiguin encesos i disponibles, inclús quan dorm.
2	Es mostra enfadat , depressiu o frustrat després d'utilitzar l'ordinador.
3	Deixa d'utilitzar l'ordinador de forma sobtada .
4	Mostra canvis sobtats de comportament després d'una trucada, missatge, accés a una xarxa...
5	Dona la contrasenya de correu o d'alguna xarxa amb facilitat.
6	Comparteix dades personals en diferents xarxes socials, com: <i>facebook</i> , <i>tuenti</i> o videojocs en línia...
7	Intercanvia fotos o vídeos i informació personal per <i>WhatsApp</i> , <i>Gossip</i> , <i>Informer</i>
8	Accepta com a amics persones desconegudes .

Indicadors emocionals

1	Expressa canvis sobtats d'humor , d'estats d'ànim o de comportament.
2	Expressa inseguretat i/o ansietat .

3	Li costa controlar-se.
4	Mostra poques habilitats socials (especialment assertivitat).
5	Mostra un aspecte contrariat, trist, deprimit i/o temorenc sense motiu aparent.
6	Plora amb facilitat i/o sovint s'angoixa emocionalment.
7	Es tanca en si mateix, evitant relacionar-se amb els amics o amb la família.
8	Es preocupa excessivament per la seva seguretat personal: dedica molt de temps i esforç a pensar i preocupar-se per trobar trajectes i espais segurs.
9	S'obsessiona per la seva alçada o pel seu pes, o altres trets físics.
Per part dels companys	
1	Se'n burlen i li fan bromes desagradables, l'insulten, etc.
2	Li fan arribar notes o missatges electrònics insultants o amenaçadors.
3	Li donen contínuament la culpa de les coses que surten malament.
4	No li parlen, l'ignoren .
5	L'anomenen amb malnoms .
6	Mai no el conviden a festes o activitats fora de l'escola.
7	En els jocs d'equip sempre és dels últims en ser triat .
8	Coaccionen els possibles amics per tal que no interactuïn amb ell.
9	Rebutgen seure al seu costat.
10	Se'n burlen i el rebutgen pel seu aspecte físic, per com vesteix, per la seva forma de ser, per la seva orientació sexual...

8.2.2 INDICADORS MALTRACTAMENT

TIPUS DE MALTRACTAMENT

Negligència o abandonament. Es produeix quan les necessitats bàsiques de l'infant o l'adolescent no són ateses, de manera temporal o permanent, per cap dels membres del grup on conviu: no hi ha cura de la seva alimentació, de la seva roba d'abric, del seu seguiment o tractament mèdic. No té horaris ni ritmes, es passa hores sense atenció protectora o educativa, se l'exposa a situacions que posen en perill la seva integritat física. La negligència també inclou l'absentisme escolar, que consisteix en la manca d'assistència total o sovintejada a l'escola.

Maltractament físic. Ús de la força que danya, fereix o que pot causar la mort de l'infant o adolescent.

Maltractament psíquic o emocional. Es manifesta en les situacions en què hi ha fredor en la relació, no hi ha estimulació afectiva, no hi ha estimulació cognitiva, no hi ha afecte, hi ha pressió o atemoriment. Pot ser actiu o per manca d'un context afectiu.

Abús/sotmetiment sexual. S'obliga l'infant o adolescent, se l'indueix o es tolera, habitualment o conjunturalment, a satisfer el desig sexual d'una altra persona. També inclou l'acceptació passiva d'aquest maltractament fet per una tercera persona.

Explotació sexual. S'indueix o s'obliga l'infant o adolescent al sotmetiment sexual com a mitjà d'explotació laboral. El sotmetiment sexual també pot ser indirecte, com és el cas de la pornografia.

Explotació laboral o inducció a la mendicitat. S'utilitza l'infant o adolescent d'edat no laboral per a treballs on s'obtingui qualsevol tipus de guany. Pot anar des del treball amb duresa física fins a una utilització passiva.

Corrupció. Es promouen en els infants i adolescents pautes de conducta antisocial o desviada, particularment en les àrees de l'agressivitat, l'apropiació inadequada, la sexualitat, el tràfic o el consum de drogues.

Sotmetiment a drogues o fàrmacs. Se sotmet l'infant o adolescent a qualsevol tipus de drogues, sense necessitat mèdica, que l'incapacita per al desenvolupament de l'autonomia, la resistència o el control, o que perjudica la seva salut.

Maltractament prenatal. Manca de cura del propi cos, per acció o per omissió, o ingestió de drogues o substàncies psicotròpiques de la dona durant el procés de gestació que perjudiquen el fetus. També el pot produir indirectament el maltractador de la dona en procés de gestació.

Maltractament institucional. És causat per qualsevol legislació, procediment, actuació o omissió procedent dels poders públics o derivada de l'actuació individual del professional

que comporti abús, negligència, detriment de la salut, la seguretat, l'estat emocional, el benestar físic, la correcta maduració o que violi els drets bàsics de l'infant o l'adolescent

A. ASPECTE FÍSIC I SITUACIÓ PERSONAL DE L'INFANT

A1. La higiene de l'infant és deficient

Porta la roba bruta

Presenta olors desagradables

Porta roba i/o calçat inadequats

Presenta una higiene corporal deficient

Mostra lesions cutànies amb enrogiment de la pell a la zona dels bolquers

A2. L'alimentació de l'infant és descuidada o insuficient

Assisteix a l'escola sense esmorzar o no en porta

Demana o roba menjar, diu que passa gana, que a casa no li donen menjar

Hi ha indicis d'una alimentació molt deficient i inadequada

A3. L'infant mostra cansament habitual

Es mostra cansat sense justificació

S'adorm a classe

A4. Manifestacions de dolences físiques per part de l'infant

Es queixa sovint de dolor (mal de panxa, mal de cap...)

Està constantment malalt/a

Presenta ferides, cops, etc., que semblen produïdes accidentalment

A5. L'infant és receptor de violència física de forma intencionada

Presenta ferides o rascades

Presenta senyals de mossegades

Presenta cops en el cos

Presenta cremades

Presenta manca de flocs de cabell

Presenta vessaments oculars

Presenta talls o punxades

Presenta fractures òssies

Presenta dolor en determinades parts del cos

Manifesta o assenyala amb gestos que els seus progenitors són els causants de les lesions

Manifesta que està sent receptor de violència física per part d'algú del seu entorn

Dóna explicacions estranyes o poc convincents respecte a les lesions que presenta

A6. L'infant pot estar patint actualment abusos sexuals

Presenta dolor / picor en la zona anal / genital

Té molèsties quan camina o s'asseu

És una nena o adolescent embarassada (especialment si es nega a identificar el pare)

Presenta dolors freqüents sense causa aparent

Hi ha indicis que l'estan forçant en activitats sexuals (abús sexual)

Explica que està patint abusos sexuals per part d'algú del seu entorn

Manifesta o assenyala amb gestos que els seus progenitors són els causants de l'abús sexual

Dóna explicacions estranyes o poc convincents respecte a les lesions que presenta

A7. L'infant va patir, en el passat, maltractament

Va patir, en el passat, algun tipus d'abús sexual

Va patir, en el passat, agressions físiques

Va patir, en el passat, maltractament prenatal

A8. L'infant té símptomes compatibles amb el fet d'haver patit o estar en risc de patir mutilació genital

Hi ha indicis d'haver patit una MGF: ve trista del viatge al seu país...

Hi ha indicis que fan pensar que pot estar en risc de patir una MGF

A9. Manifestacions d'altres persones, professionals o membres de la família

Han observat situacions que fan pensar en un abús sexual o en sospiten

Diuen que els progenitors o guardadors el peguen

Senten que rep agressions verbals i/o físiques (cops, plors, crits, etc.)

A10. Situacions que fan que l'infant es trobi greument desprotegit

Està en una situació sobrevinguda en què ningú se'n fa càrrec

Pateix una desatenció alimentària que per edat o condicions especials suposa un risc de mort

No rep el tractament per una malaltia greu, posant en risc la seva vida

Pateix una situació de perill greu que li fa sol·licitar protecció immediata

Pateix amenaces de mort o abandonament dels progenitors o guardadors

B. ÀREA EMOCIONAL I COMPORTAMENTAL DE L'INFANT

B1. Conductes dissocials i/o agressives de l'infant (dintre o fora de l'escola)

Comet petits furtis

Presenta una conducta agressiva física contra terceres persones

Presenta una conducta agressiva verbal contra terceres persones

Presenta una conducta destructiva amb objectes

Es relaciona amb un grup d'amics conflictiu

Manté sovint conductes de provocació (desafiant...)

Fa actes de vandalisme, racisme o xenofòbia

Transgredeix les normes sistemàticament i menteix

B2. Conductes de risc vers el mateix infant (dintre o fora de l'escola)

S'exposa a situacions de risc (conducció temerària, *metring*, mal ús de les tecnologies)

Diu coses que indiquen que pensa sovint en el suïcidi o ha fet un intent de suïcidi

S'autolesiona

Es provoca el vòmit, pren laxants, es nega a menjar...

Presenta manca d'autocontrol

B3. L'infant consumeix substàncies tòxiques

Consumeix alcohol

Consumeix altres drogues

Consumeix tabac

S'observen estats que fan pensar que ha consumit (ulls vermells, olor d'alcohol, eufòria/tristesia...)

Presenta símptomes compatibles amb una síndrome d'abstinència

B4. Manifestacions de por i/o angories

Manifesta accions defensives davant qualsevol aproximació física

No vol fer activitats que requereixen mostrar parts del cos (per amagar cops...)

Sembla tenir por dels seus progenitors o manifestar-los rebuig

No vol anar-se'n a casa
Mostra un alt nivell d'ansietat davant activitats normals com el canvi de bolquers
Presenta dificultats greus per calmar-se en braços de qui en té cura
Es preocupa molt d'estar a l'alçada de les expectatives dels progenitors o per ser acceptat
Mostra sentiments de culpabilitat de la situació viscuda
Manifesta que no el deixen entrar a casa o que l'han fet fora
Mostra senyals d'ansietat
Manifesta que vol ingressar a un centre

B5. Alteracions en la relació amb els altres (dintre o fora de l'escola)

Manifesta una familiaritat excessiva amb estranys (marxa fàcilment amb persones desconegudes)
Crida contínuament l'atenció
Fa demandes continuades d'afectivitat
No interacciona, no fixa la mirada, sovint sembla absent
Sembla tenir dificultat per formar vincles afectius estables
Presenta problemes de relació amb el grup d'iguals

B6. Altres manifestacions d'alteració de l'estat d'ànim

Mostra un aspecte trist i/o plora sovint sense causa aparent
Es mostra passiu i retret i/o s'aïlla
Fa comentaris que semblen indicar que té una autoestima baixa
Manifesta sovint conductes que corresponen a una edat inferior (conductes regressives)
Manca de plor i absència de queixa davant del dolor
Es mostra inquiet/a, neguitós/a
Presenta trastorns d'alimentació (vòmits, diarrees, anorèxia del lactant)
Presenta desordres greus associats amb el dormir

B7. L'infant presenta comportaments d'autoestimulació compulsiva

Fa balancejos compulsius
Presenta masturbació compulsiva
Es dóna cops de cap de forma voluntària i repetida

B8. L'infant presenta comportaments sexualitzats inadequats per l'edat

Manifesta conductes i preocupacions sexuals o utilitza termes inadequats per la seva edat
Assetja o agredeix sexualment altres infants o adolescents
Manifesta, de forma recurrent, tenir por a un embaràs o a la sida
Mostra promiscuïtat sexual

B9. L'infant està adoptant rols que no li corresponen per edat

Assumeix responsabilitats impròpies de l'edat amb membres de la família o tasques de casa
Adopta un rol cuidador respecte als progenitors o guardadors (inversió de rols)

C. DESENVOLUPAMENT I APRENENTATGE DE L'INFANT

C1. L'infant presenta dificultats destacables en els aprenentatges escolars

Manifesta problemes d'atenció i concentració
Presenta poca constància en les activitats escolars i deixa de fer els deures amb freqüència
Està matriculat en un nivell inferior al que li correspon per edat o en un recurs especial
Presenta dificultats d'aprenentatge
Presenta canvis sobtats en el seu rendiment escolar
Presenta repetits canvis de centre educatiu al llarg de l'escolaritat

C2. L'infant presenta un retard en el desenvolupament

Presenta retard en l'adquisició de capacitats verbals, cognitives o socials pròpies de l'edat
No respon als estímuls com seria d'esperar per l'edat
No se li observen habilitats i/o el to motriu pròpis de l'edat
Presenta pes i talla molt inferiors per l'edat
No mostra joc imitatiu/manipula els objectes de manera estereotipada sense disseny d'explorar

C3. L'infant sovint té dificultats en el control d'esfínters

Presenta problemes d'enuresi, amb relativa freqüència
Presenta problemes d'encopresi, amb relativa freqüència

C4. Presenta problemes amb l'assistència escolar

Marxa de classe o d'escola davant qualsevol contrarietat
Fa faltes d'assistència injustificades i/o absentisme escolar o laboral
Ha abandonat l'escolaritat en etapa obligatòria

D. RELACIÓ DELS PROGENITORS O GUARDADORS AMB L'INFANT

D1. Els progenitors o guardadors manifesten rebuig vers l'infant

Manifesten una imatge negativa de l'infant i no li reconeixen valor positiu
Li repeteixen que no l'estimen
Es riuen de les seves dificultats
El critiquen, avergonyeixen, desqualifiquen, insulten, ridiculitzen o amenacen
Minimitzen els episodis de pena, malaltia o dany físic de l'infant
Manifesten enuig quan l'infant es fa mal
No s'observa mai cap expressió física d'afecte del progenitor/a vers l'infant
Són coneixedors de la situació de maltractament que pateix i no el protegeixen
Són coneixedors de la situació d'abús sexual que pateix i no el protegeixen
No permeten a l'infant contacte tàctil amb ells (carícies, moixaines, tendresa...)
El fan fora de casa o diuen que no volen saber res d'ell
Tracten de manera molt desigual els germans

D2. El seguiment i control de la salut de l'infant no sembla l'adequat

Porten l'infant malalt a l'escola
No atenen les malalties o danys físics de l'infant
No tenen cura de les deficiències visuals, auditives, etc. de l'infant
No assisteixen als serveis especialitzats indicats o derivats (atenció precoç, salut mental)
No accepten la malaltia de l'infant i per tant no li proporcionen l'assistència que necessita

D3. Hi ha sospites de manipulació de la salut de l'infant per part dels progenitors

Porten sovint medicaments a l'escola sense justificant mèdic

Li atribueixen sovint malalties dubtoses o símptomes no observats a l'escola

Fa faltes d'assistència reiterades per malalties sense justificació mèdica

Fa múltiples ingressos hospitalaris

D4. Els progenitors o guardadors aïllen l'infant de l'entorn social

Es mostren extremament protectors o controladors de l'infant

No deixen a l'infant estar amb amics

Eviten que l'infant es relacioni amb altres adults que no siguin ells

Li repeteixen que no hi ha ningú més en el món en qui s'hi pugui confiar, fora d'ells

Es mostren molt possessius respecte a l'infant

D5. Els progenitors o guardadors es des preocupen de les activitats escolars i d'oci de l'infant

S'obliden de recollir l'infant a l'escola o el vénen a recollir o el porten molt tard

Es des preocupen per l'oci de l'infant

No es preocupen pels continguts de les activitats que fa l'infant (violència, pornografia...)

Hi ha un abandonament escolar consentit i/o afavorit

No assisteixen a les reunions ni entrevistes amb l'escola quan se'ls cita

Són causants o consentidors de les faltes d'assistència i/o absentisme escolar de l'infant

Desconeixen el curs on va, el professor, els seus amics, quines activitats ha de fer...

No es preocupen que l'infant porti el material escolar (xandall...)

D6. Els progenitors o guardadors no atenen les necessitats bàsiques de l'infant

Desatenen les necessitats bàsiques de l'infant (alimentació, higiene...)

No respecten els hàbits o rutines que l'infant necessita (hores de son/descans, àpats...)

Mostren un desconeixement de les necessitats emocionals i d'estimulació de l'infant

No li faciliten l'ajuda/orientació que necessita o no col·laboren amb els serveis que l'atenen

S'encarreguen de l'infant altres familiars, amics o veïns no adequats

S'encarreguen de l'infant altres familiars, amics o veïns per des preocupació dels

progenitors

Es dona una absència de supervisió de l'infant (risc d'accidents domèstics)

Prioritzen assumptes propis en detriment de l'atenció a l'infant, podent evitar-ho

D7. Els progenitors o guardadors terroritzen o intimiden l'infant

Terroritzen l'infant (amenacen amb mutilar-lo, matar-lo, vendre'l, trenquen les seves coses)

Utilitzen sistemàticament la por com a forma de disciplina

Mostren violència manifesta contra les persones davant de l'infant

Amenacen l'infant de fer-li mal, diuen que no responen dels seus actes

Utilitzen un tracte colèric i explosiu amb l'infant

Mostren violència manifesta contra animals o coses davant de l'infant

D8. Els progenitors o guardadors poden estar explotant o corrompent l'infant

Hi ha indicis que podrien estar forçant o consentint una situació d'explotació laboral

Hi ha indicis que fan pensar que podrien estar forçant l'infant en activitats sexuals

Utilitzen l'infant per la mendicitat

Fan actes sexuals davant l'infant o el sotmeten a veure material pornogràfic

Subministren substàncies tòxiques a l'infant (alcohol, cànnabis, tabac, etc.)

D9. Els progenitors o guardadors mostren incapacitat de control de l'infant

Es queixen sovint que "no poden" amb l'infant, que els és massa difícil

Manifesten que volen ingressar-lo en un centre a causa de la seva conducta

Manifesten que tenen por de l'infant i/o que n'han rebut amenaces o els ha agredit

Manifesten que té atacs de violència incontrolable

D10. Els progenitors o guardadors mostren pautes educatives no adequades amb l'infant

Utilitzen el càstig físic com a mètode habitual de disciplina

Utilitzen habitualment mètodes o pautes educatives extremament rígids i poc flexibles

No tenen en compte la seva opinió en cap de les decisions que l'afecten directament

El pressionen de manera desmesurada perquè tregui bones notes o destaquï en alguna activitat

Inculquen en l'infant odi o prejudicis religiosos, ètnics, culturals o d'altre tipus

El culpabilitzen dels problemes familiars (no fa prou per ells, es presenten com a màrtirs)

Utilitzen l'infant en el conflicte conjugal/ de parella. Es constata una manipulació de l'infant.

Toleren absolutament tots els comportaments de l'infant sense posar-li cap límit

Utilitzen pautes educatives incoherents i/o disparitat de criteris educatius dels progenitors de forma manifesta

D12. Situacions que fan que l'infant es trobi greument desprotegit

No han anat a recollir l'infant a l'escola i la policia no localitza ningú que se'n pugui fer càrrec

No han anat a recollir l'infant a l'escola i no es localitza ningú que se'n pugui fer càrrec

No segueixen els tractaments per malalties greus en greu risc per la seva vida

Amenacen amb matar l'infant

D13. Els progenitors o guardadors poden estar maltractant físicament l'infant o abusant-ne sexualment

Poden ser els causants de les lesions físiques de l'infant

Poden estar abusant sexualment de l'infant

Poden haver afavorit una mutilació genital femenina o estar en risc de fer-ho

D14. L'infant està vivint en un entorn familiar violent

Es donen relacions violentes entre la parella

Hi ha agressions mútues entre progenitors i fills

E. CONTEXT SOCIAL, FAMILIAR I PERSONAL DE L'INFANT

E1. Els progenitors o guardadors poden tenir una addicció a l'alcohol o altres drogues en el contacte amb el centre educatiu (visites, recollides escolars...)

Presenten símptomes compatibles amb un abús d'alcohol

Presenten símptomes compatibles amb un abús d'altres drogues

E2. Els progenitors o guardadors poden estar patint algun trastorn mental

Presenten símptomes compatibles amb algun trastorn mental

E3. Els progenitors o guardadors presenten una discapacitat intel·lectual

Presenten dificultats que fan pensar que pot tenir alguna discapacitat intel·lectual

E4. Els progenitors o guardadors presenten una malaltia física

Pateixen alguna malaltia física greu

E8. Situació personal o familiar d'especial consideració

Algun dels dos està a la presó

Ambos estan a la presó

E9. El nucli familiar té dificultats socials, econòmiques i/o d'organització

No té suport social i/o familiar

Té insuficiència d'ingressos econòmics per garantir la cura bàsica de l'infant

Els progenitors són adolescents amb greus dificultats econòmiques o manca de suport

social i/o familiar

És un nucli monoparental amb greus dificultats econòmiques o amb manca de suport

social i/o familiar

Es donen canvis constants de domicili

Canvis freqüents de parella i/o dels referents adults de l'infant (canvis de cuidadors)

E10. El nucli familiar viu en un context social d'especial consideració

Viuen en una situació d'aïllament en zona rural

Viuen en un campament provisional de caravanes

Habiten en una zona amb concentració de població en situació de dificultat social

El context familiar, cultural o religiós és poc afavoridor dels drets de l'infant o de la dona

E11. Els guardadors o progenitors presenten un aspecte físic molt desfavorable

La seva higiene és molt deficient

Presenten sovint lesions físiques

E12. Les condicions personals de l'infant el poden fer més vulnerable

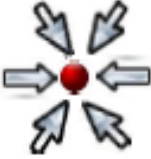
L'infant pateix una malaltia crònica

L'infant té alguna discapacitat física, intel·lectual o sensorial

Presenta algun trastorn mental

8.2.3 INDICADORS ODI I DISCRIMINACIÓ

TIPUS DE CONDUCTES D'ODI I DISCRIMINACIÓ

La discriminació ¹ pot ser:	
Directa 	quan una persona és tractada de manera menys favorable que una altra en una situació anàloga o comparable (per exemple: rebutjar, marginar o ignorar algú pel fet de ser diferent).
Indirecta 	quan una disposició, criteri o pràctica aparentment neutres situa algunes persones en desavantatge respecte a d'altres per la seva situació o característiques (per exemple: exigir un requisit que dificulta o exclou un col·lectiu quan, en realitat, no és realment necessari).
Assetjament discriminatori 	quan es donen conductes que tenen com a objectiu o conseqüència atemptar contra la dignitat de la persona a través de la intimidació, la humiliació i/o l'ofensa ² (per exemple, quan la conducta discriminatòria es reitera en el temps, existeix asimetria de poders i la persona discriminada se sent indefensa enfront l'ofensor).
Múltiple 	quan interactuen diversos motius de discriminació (per exemple, al fet de tenir un altre origen ètnic s'afegeixen altres motius com el sexe, l'orientació afectivosexual, la identitat o l'expressió de gènere o una discapacitat).

Quan es parla de discriminació es fa referència a un conjunt molt heterogeni de comportaments i actituds. Els diferents tipus de discriminació són:

Discriminació homòfoba i bifòbica (per orientació afectivosexual): té lloc quan algú manifesta la seva aversió, hostilitat, odi o desaprovació a les persones homosexuals i bisexuals, i sovint envers la idea mateixa de diversitat sexual.

Discriminació trànsfoba (per identitat de gènere): es produeix quan una persona rep hostilitat, odi o desaprovació per tenir una identitat de gènere sentida diferent al sexe assignat en néixer.

Discriminació per discapacitat: es manifesta quan una persona és menystinguda o infravalorada per tenir algun tipus de discapacitat, ja sigui física o mental.

Discriminació racial (per origen ètnic, racial o nacional): té lloc quan una persona, o un grup humà, és tractada com a inferior per la seva pertinença a un determinat grup racial o

ètnic o pel seu lloc d'origen (**racisme**). En el cas que l'aversion es manifesti cap als estrangers, es parla de **xenofòbia**. Encara que estan relacionats, aquests dos conceptes no són ben bé el mateix, atès que el racisme és una ideologia de superioritat d'un grup sobre un altre, mentre que la xenofòbia constitueix un sentiment de rebuig.

Discriminació sexual (sexisme): es produeix quan una persona és tractada de manera menys favorable que una altra, en situacions comparables, en atenció al seu sexe.

Discriminació per nivell cultural i econòmic (aporofòbia): es produeix quan algunes persones són considerades inferiors per no haver pogut accedir a la mateixa formació que altres o per no gaudir d'una bona situació econòmica.

Discriminació religiosa: es dona quan una persona, o grup de persones, rep un tracte desfavorable per no practicar la creença religiosa majoritària de la societat en què viu o per no professar cap creença.

Discriminació política: té lloc quan algunes persones no poden expressar lliurement les seves conviccions polítiques.

Discriminació estètica: es produeix quan una persona és tractada com a inferior perquè la seva imatge personal no encaixa amb els canons de bellesa establerts en la societat en la qual viu.

Discriminació per edat: té lloc quan es tracta amb inferioritat o es menyspreja una persona per la seva edat.

Discriminació per malaltia: es produeix quan algunes persones són tractades amb recel o menyspreu pel fet d'estar malaltes.

INDICADORS

Les **conductes d'odi i discriminació** poden donar-se en qualsevol dels espais del centre educatiu, si bé és més habitual que es produeixin lluny de la vigilància dels adults, i la majoria dels casos no són comunicats ni al professorat ni a les famílies. Ja s'ha comentat que és de gran importància treballar per a la prevenció, però en el cas que es detectin conductes discriminatòries, és fonamental actuar al més aviat possible per evitar que puguin cronificar-se i donar pas a situacions d'**assetjament**.

Els **indicadors** observables des de l'àmbit escolar i familiar en un nen o en un adolescent que pateix discriminació són de tipologia molt diversa. És important estar atents i tenir present que qui pateix discriminació pot manifestar més d'un símptoma i de diferent categoria. També és important determinar si una acció negativa cap a un infant o jove per part dels seus companys i companyes es fonamenta en una conducta discriminatòria o si bé aquesta emmascara una altra problemàtica (un insult presumptament homòfob o racista pot amagar un altre tipus de conflicte). En tot cas, l'observació d'alguns d'aquests indicis no ha d'associar-se exclusivament a una conducta d'odi i discriminació. Caldrà ser molt curiosos ja que aquests indicadors (especialment, els indicadors físics, conductuals i emocionals) poden estar associats a altres problemàtiques (depressió, trastorns de la conducta alimentària, etc.).

Indicadors físics	
1	Presenta sovint nafres, talls o blaus inexplicables.
2	Presenta trastorns psicosomàtics (mal de panxa, mal de cap, vòmits...).
3	Manifesta canvis en les pautes de menjar : sovint hi ha disminució de les ganes de menjar i pèrdua de pes.
4	S'expressa amb dificultat i fins i tot quequeja.
5	Té problemes de son .
6	Presenta tics nerviosos .
Indicadors conductuals	
1	Evita anar a determinats llocs o classes.
2	Fa absentisme i por arribar a l' abandonament escolar.
3	Empitjora el seu rendiment escolar
4	Sovint està sol, no té amics i/o és rebutjat pels companys.
5	Sovint està ficat en baralles en què es troba indefens .
6	Presenta una actitud hipervigilant , de recel.
7	Sovint és intimidat o molestat , o es fiquen amb ell.
8	Es culpa dels problemes o les dificultats.
Indicadors emocionals	
1	Manifesta una clara pèrdua d' autoestima .
2	Expressa inseguretat i /o ansietat .
3	Mostra un aspecte contrariat, trist, deprimit i/o temorenc sense motiu aparent.
4	Mostra poques habilitats socials (especialment assertivitat).
5	Plora amb facilitat i/o sovint s'angoixa emocionalment.

6	Es tanca en si mateix i evita relacionar-se amb els amics o amb la família.
7	Es mostra apàtic o indiferent .
Per part dels companys	
1	Se'n burlen i li fan bromes desagradables, l'insulten, etc.
2	Li fan arribar notes o missatges electrònics insultants o amenaçadors.
3	Li donen contínuament la culpa de les coses que surten malament.
4	No li parlen, l' ignoren .
5	L'anomenen amb malnoms .
6	Mai no el conviden a festes o activitats fora de l'escola.
8	Coaccionen els possibles amics per tal que no interactuïn amb ell.
9	Rebutgen seure al seu costat.
10	En els jocs sempre és l'últim a ser triat .
11	Apareixen pintades, dibuixos o símbols amb missatges d'odi envers algun grup o col·lectiu present a l'aula o al centre educatiu.
12	Se'n burlen i el rebutgen de forma explícita pel seu aspecte físic o per la seva forma de ser (orientació afectivosexual, identitat o expressió de gènere, discapacitat física o psíquica, origen ètnic, racial o nacional, sexe, o qualsevol altre condició o circumstància personal o social).

8.2.1 INDICADORS VIOLÈNCIA MASCLISTA

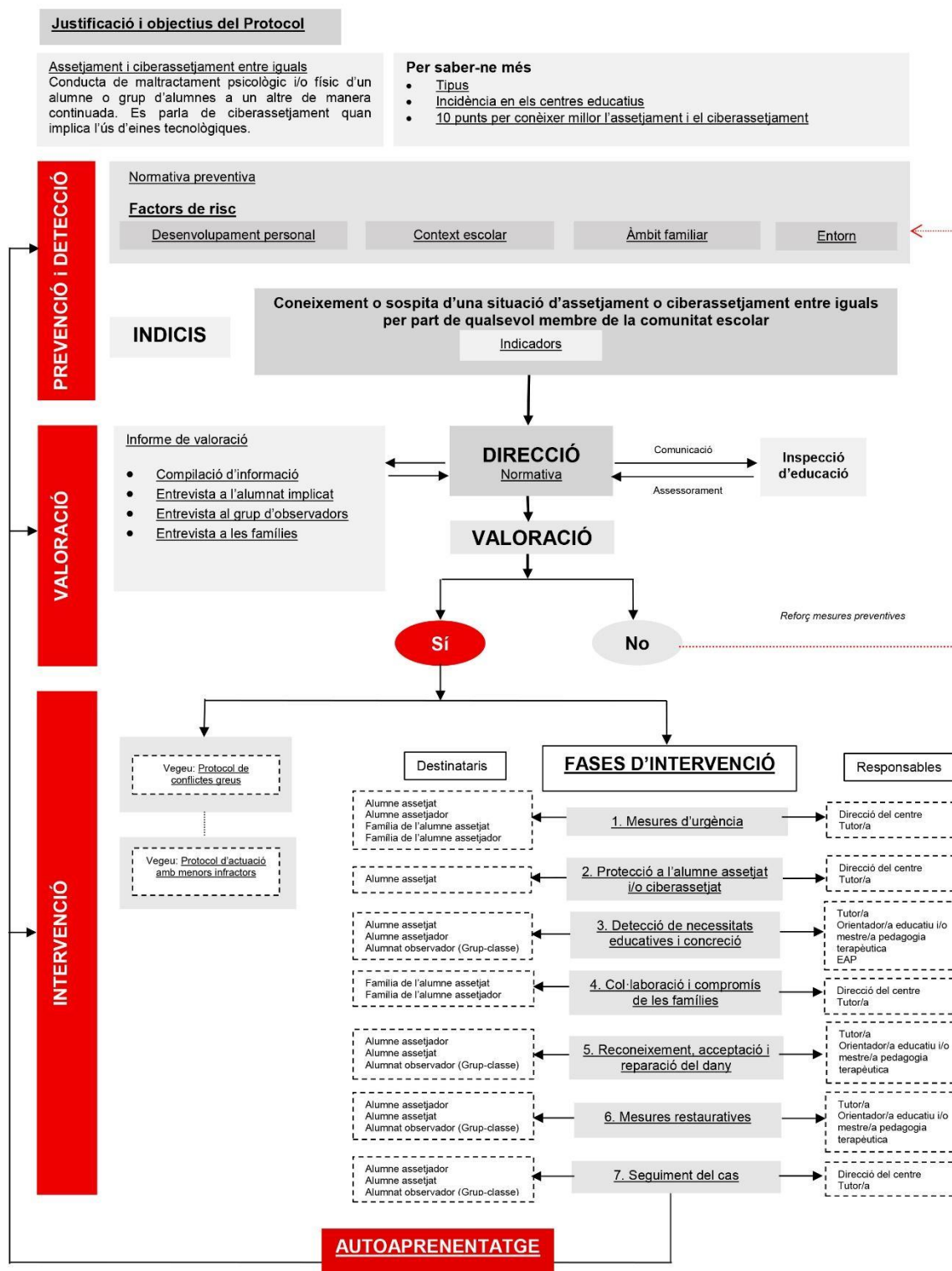
Formes de la violència masclista:

- a) **Violència física:** Comprèn qualsevol acte o omissió de força contra el cos d'una dona, amb el resultat o el risc de produir-li una lesió física o un dany.
- b) **Violència psicològica:** Comprèn tota conducta o omissió intencional que produeixi en una dona una desvaloració o un patiment, per mitjà 'amenaces, d'humiliació, de vexacions, d'exigència d'obediència o submissió, de coerció verbal, d'insults, d'aïllament o qualsevol altra limitació del seu àmbit de llibertat.
- c) **Violència sexual i abusos sexuals:** Comprèn qualsevol acte de naturalesa sexual no consentit per les dones, inclosa l'exhibició, l'observació i la imposició, per mitjà de violència, d'intimidació, de prevalença o de manipulació emocional, de relacions sexuals, amb independència que la persona agressora pugui tenir amb la dona o la menor una relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu.
- d) **Violència econòmica:** Consisteix en la privació intencionada i no justificada de recursos per al benestar físic o psicològic d'una dona, i, si escau, de les seves filles o fills, i la limitació en la disposició dels recursos propis o compartits en l'àmbit familiar o de parella.

9. INFOGRAFIES PROTOCOLS DEL DEPARTAMENT

9.1 ASSETJAMENT I CIBERASSETJAMENT

PROTOCOL DE PREVENCIÓ, DETECCIÓ I INTERVENCIÓ DAVANT L'ASSETJAMENT I EL CIBERASSETJAMENT ENTRE IGUALS

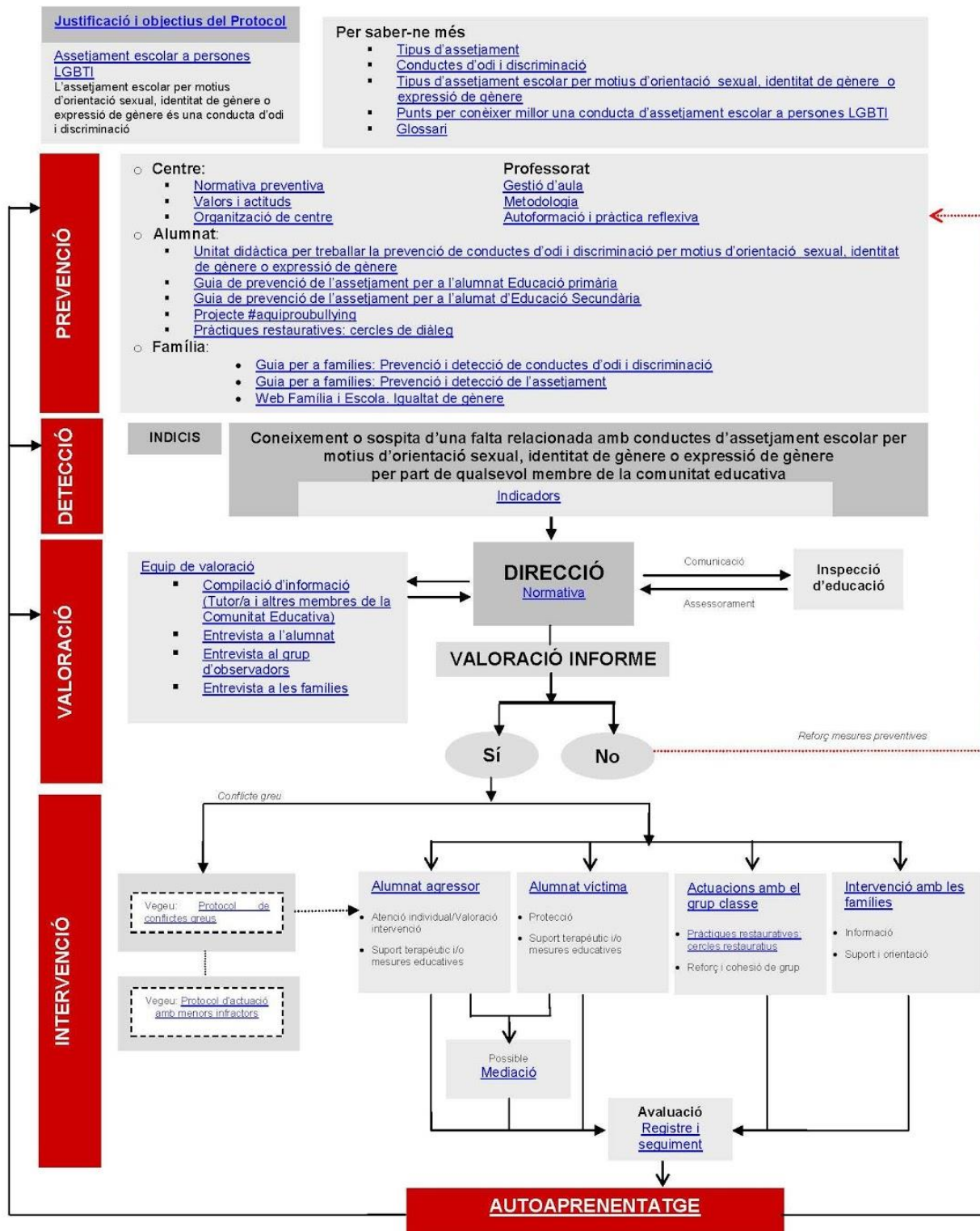
Nota: els subratllats són enllaços que obren documents o pàgines d'internet

Protocol assetjament i ciberassetjament - 21/06/2018

9.2 ASSETJAMENT A PERSONES LGTBI I TRANSGÈNERES

PROTOCOL DE PREVENCIÓ, DETECCIÓ I INTERVENCIÓ ENFRONT L'ASSETJAMENT ESCOLAR A PERSONES LGTBI (elaborat per instància del Parlament de Catalunya en compliment de la Moció 101/XI aprovada el 09.03.2017)

Aquest protocol està basat en els continguts del Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront situacions d'odi i discriminació, i del Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront l'assetjament entre iguals.

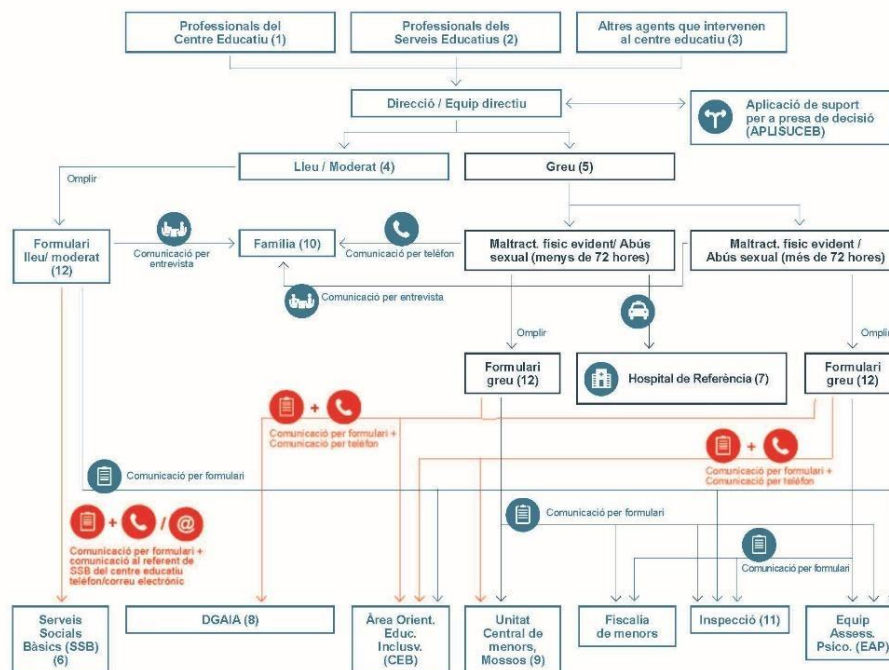

Nota: els subratllats són enllaços que obren documents o pàgines d'internet

Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront l'assetjament escolar a persones LGTBI - 31/07/2018

9.3 MALTRACTAMENT INFANTIL

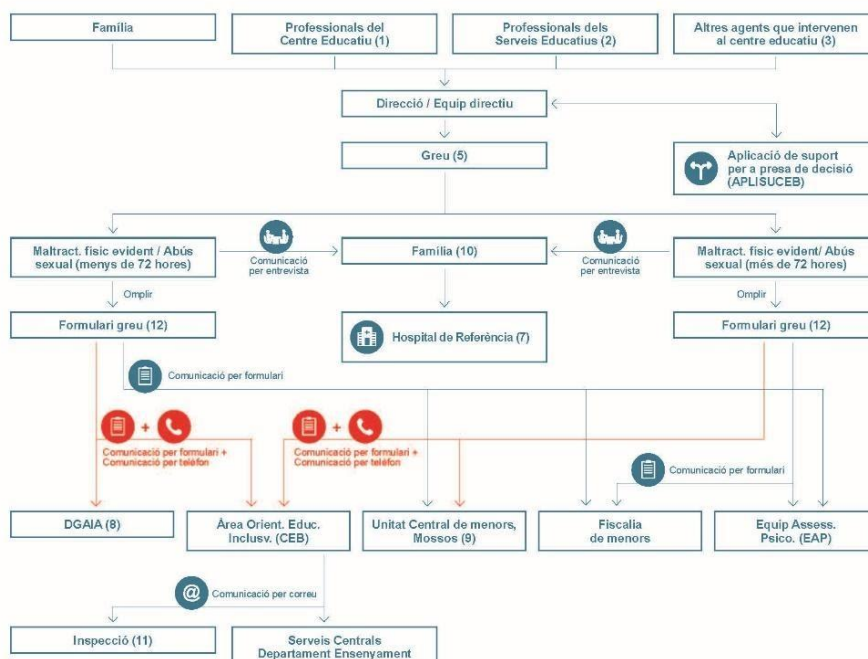
Circuit d'actuació davant d'un cas de maltractament en l'àmbit familiar

() Trobareu la llegenda al revers del full

Podràs trobar més informació a:
www.edubcn.cat

Circuit d'actuació davant d'un cas de maltractament d'un/a alumne/a comès per personal docent, professionals d'atenció educativa, PAS o altres persones que intervinguin en l'àmbit escolar

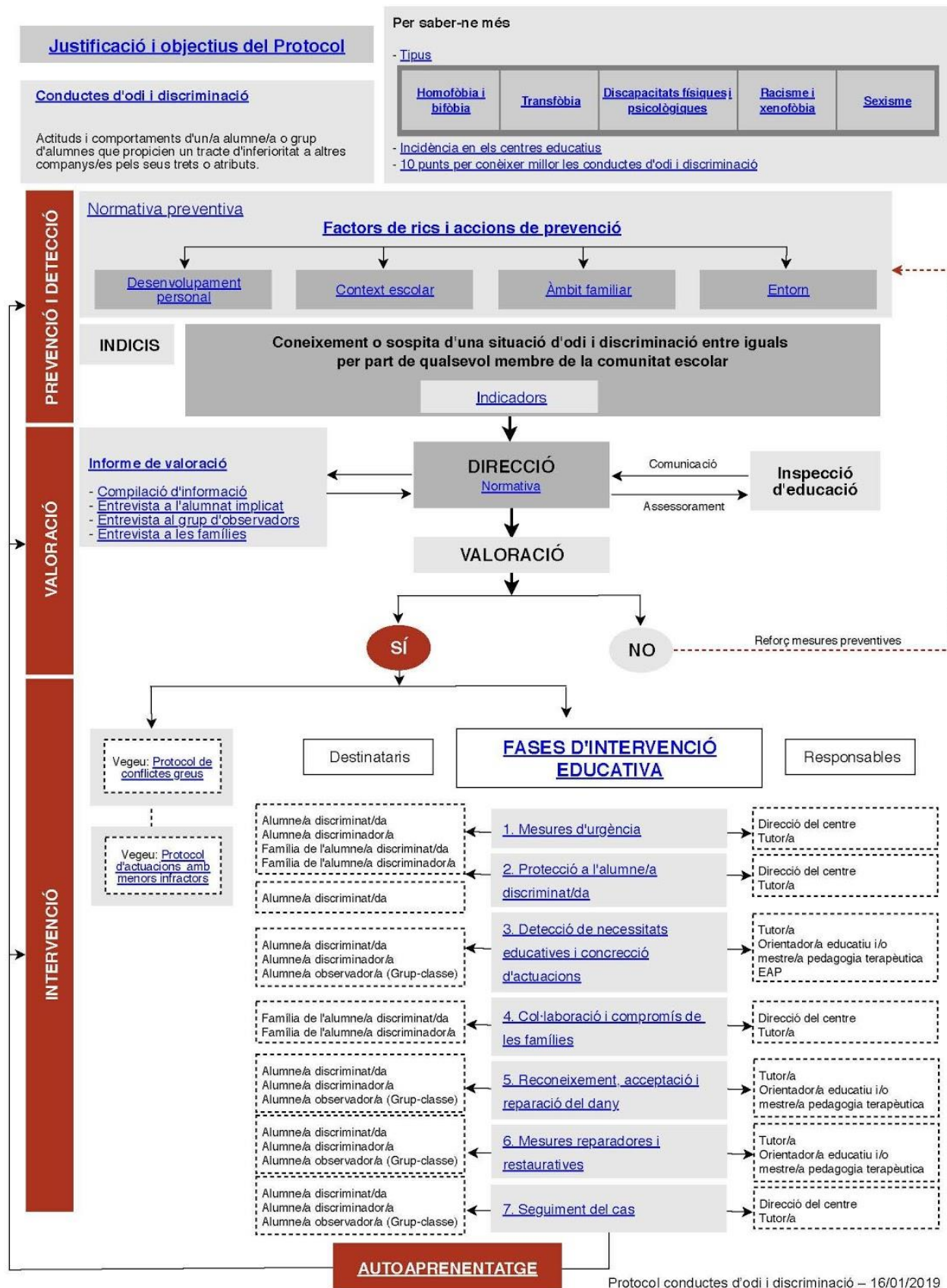

() Trobareu la llegenda al revers del full

Podràs trobar més informació a:
www.edubcn.cat

9.4 ODI I DISCRIMINACIÓ

PROTOCOL DE PREVENCIÓ, DETECCIÓ I INTERVENCIÓ DAVANT CONDUCTES D'ODI I DISCRIMINACIÓ

9.5 CONFLICTES GREUS

PROTOCOL D'INTERVENCIÓ EN CAS DE CONFLICTE GREU

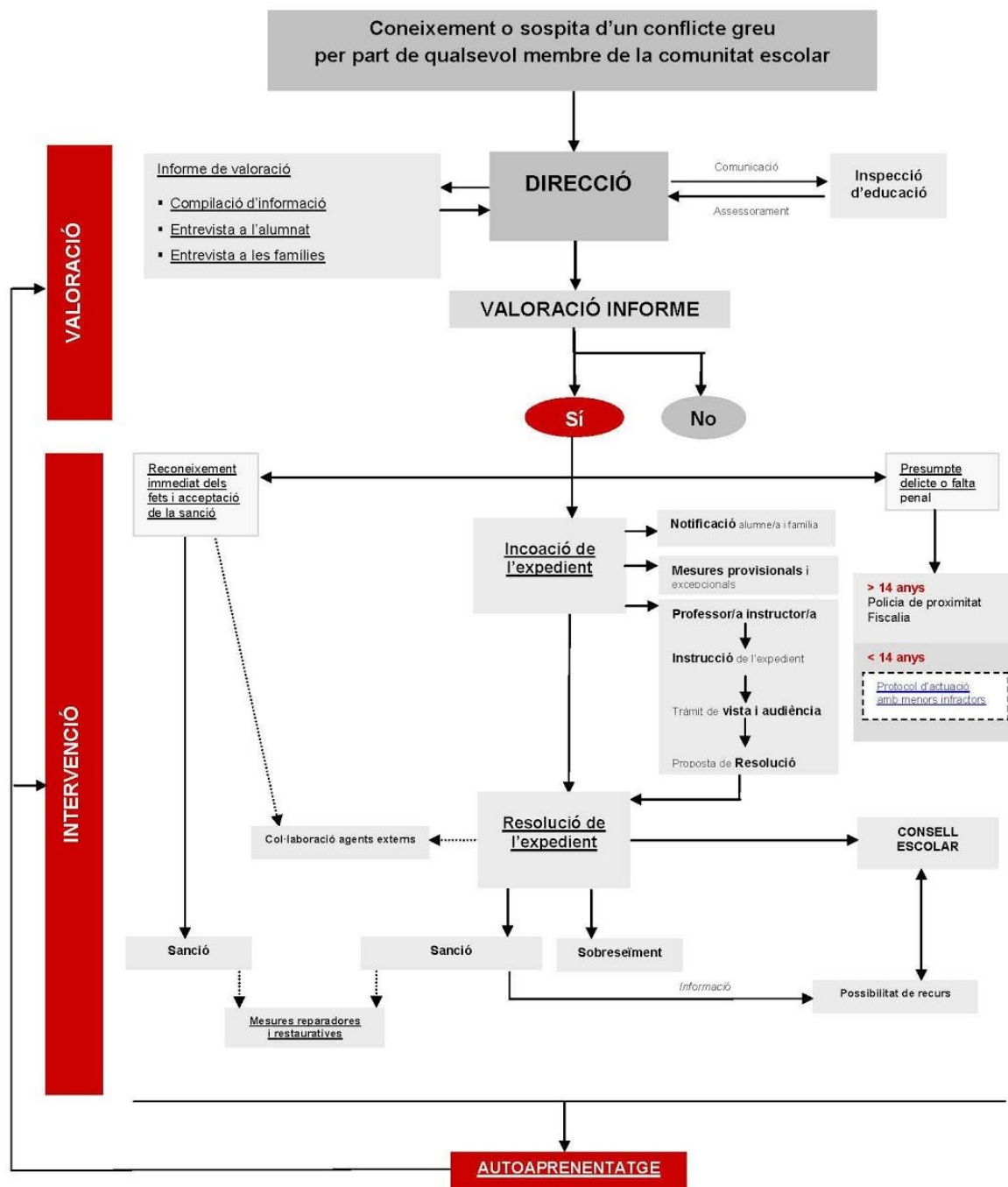
Justificació i objectius del Protocol

Conflictes greus

Són les conductes tipificades en l'article 37.1 de la Llei 12/2009 del 10 de juliol d'educació i que perjudiquen greument la convivència escolar.

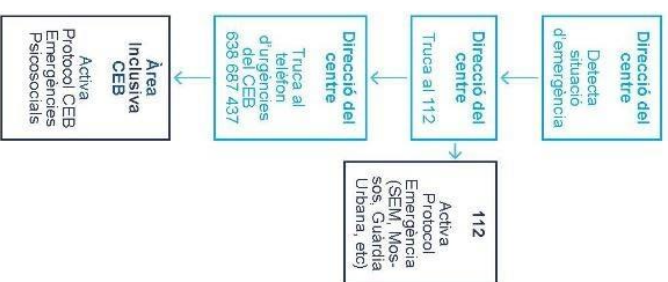
Per saber-ne més

- [Incidència en els centres educatius](#)

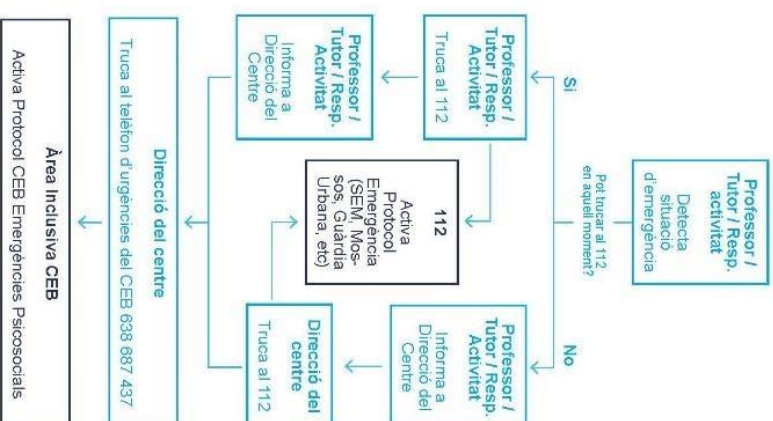

Circuit d'activació protocol

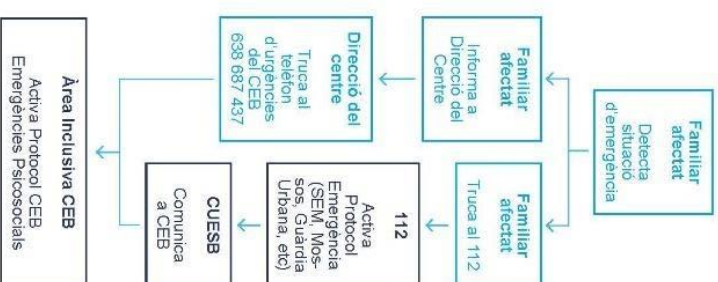
Si la situació és detectada per la direcció del centre

Si la situació és detectada per un professor / tutor / responsable d'activitat

Si la situació és detectada per un familiar de l'afectat (fora d'horari lectiu, fora del centre)

9.6 EMERGÈNCIES PSICOSOCIALS

Davant qualsevol dubte a l'hora de seguir el protocol cal trucar al telèfon d'urgències del CEB:

638 687 437

Podràs trobar més informació a:
www.edubcn.cat

9.7 VIOLÈNCIA MASCLISTA

PROTOCOL DE PREVENCIÓ, DETECCIÓ I INTERVENCIÓ DAVANT LA VIOLÈNCIA MASCLISTA ENTRE L'ALUMNAT

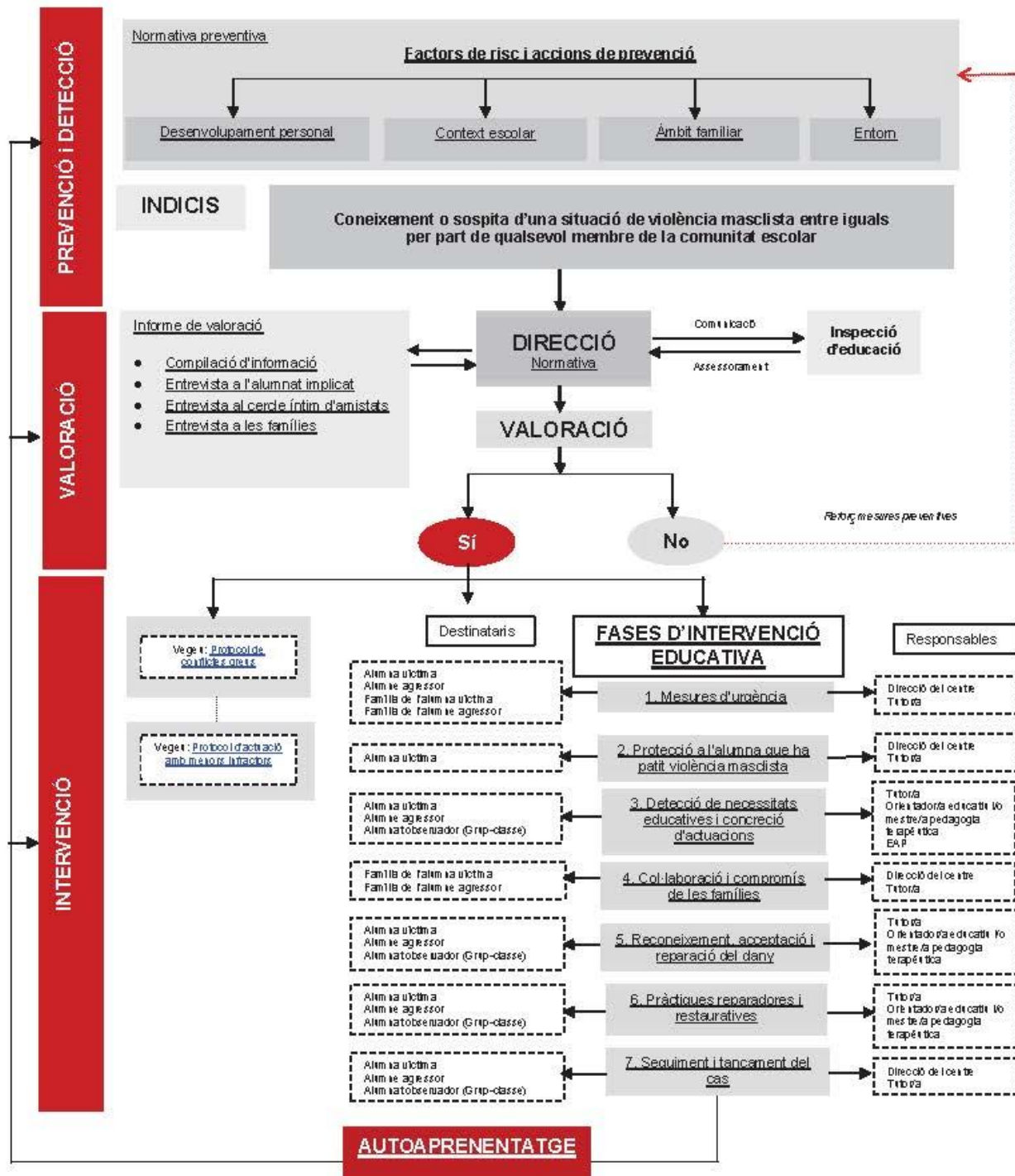
Justificació i objectius del Protocol

Violència masclista entre l'alumnat

La violència masclista entre l'alumnat és tota forma de violència que s'exerceix contra les alumnes o contra qualsevol alumne o alumna que no segueix un mandat de gènere normatiu.

Per saber-ne més

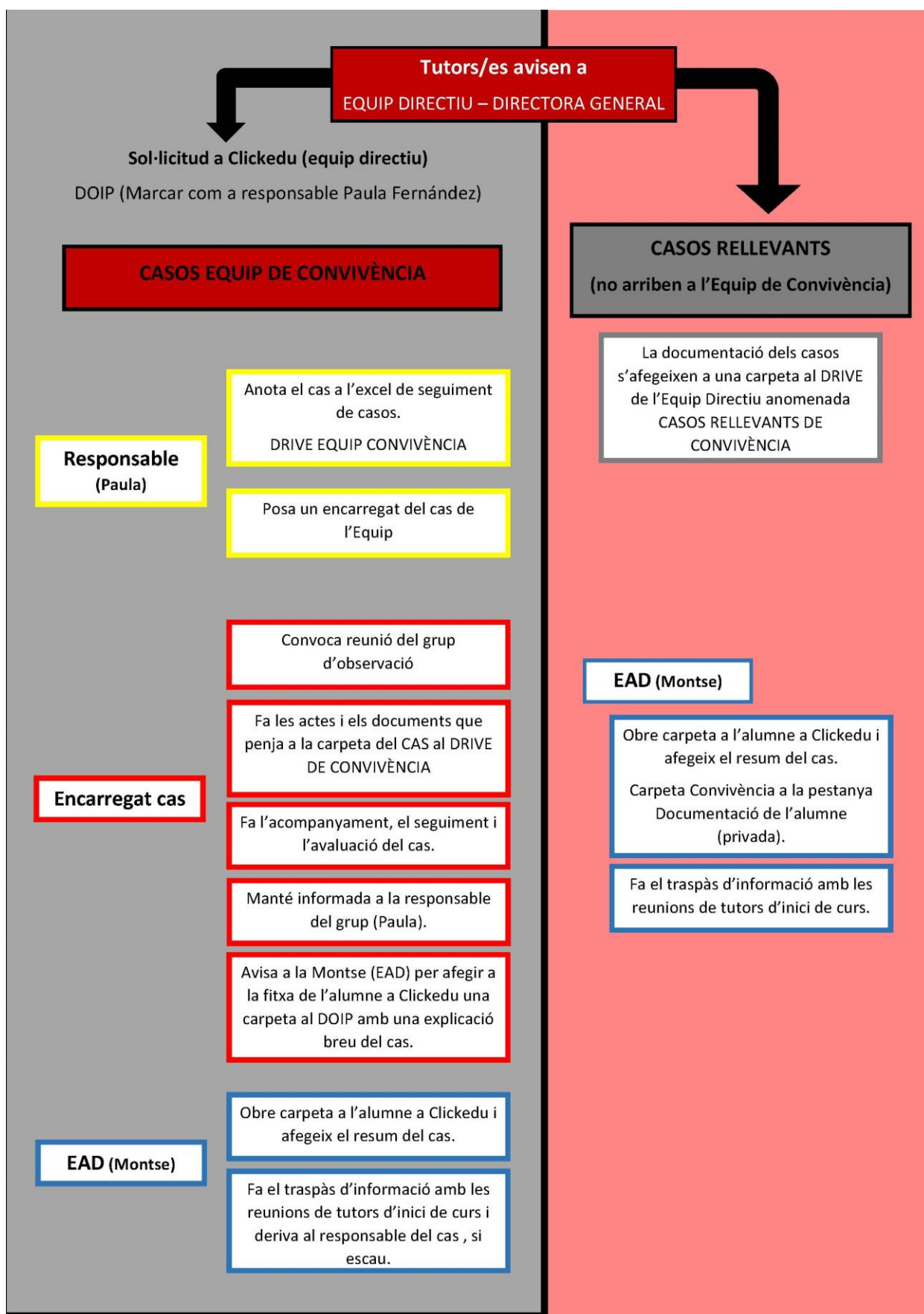
- [Conceptes bàsics](#)

Aquest protocol ha estat elaborat en col·laboració amb diverses entitats i associacions especialitzades en violència masclista (vegeu document Justificació i objectius).

Protocol de violència masclista entre l'alumnat - 03.06.2019

10. PASSOS A SEGUIR PER FER LA SOL·LICITUD A L'EQUIP DE CONVIVÈNCIA

11. ANÀLISI I REVISIÓ DEL PLA DE CONVIVÈNCIA

El pla es revisarà cada 3 anys.

Durant el primer trimestre del curs l'EQUIP DE CONVIVÈNCIA farà les enquestes als diferents àmbits, actualitzarà i modificarà el que cregui oportú del pla i establirà un seguit de propostes a dur a terme durant els següents 3 anys.

Les propostes es presentaran a l'equip directiu que ho consultarà amb el Consell Escolar per aprovar-ho.

Cada any s'aniran agafant actes de les reunions on hi constaran les valoracions de les actuacions que es vagin duent a terme.

La primera revisió del pla i les enquestes d'anàlisi es farà el curs 2020-2021.

10.1 PASSOS A SEGUIR EN LA REVISIÓ DEL PLA

1. ENQUESTES ALUMNAT, PERSONAL DEL CENTRE I FAMÍLIES.
2. DETECCIÓ DE LES NECESSITATS ACTUALS DEL CENTRE
3. REVISIÓ DELS OBJECTIUS

OBJECTIUS	VALORACIÓ	NOVES PROPOSTES
Afavorir la participació, motivació i compromís de tota la comunitat educativa en la construcció del clima escolar i la millora de la convivència.		
Fonamentar i orientar les pràctiques del centre, garantint el seu caràcter integral, la seva coherència i sistematització.		
Facilitar l'aprenentatge i la integració de tots els alumnes.		
Facilitar que els alumnes aprenguin els valors democràtics, realitzant pràctiques que els integrin (llibertat, responsabilitat, solidaritat, justícia, igualtat, ...)		
Afavorir la prevenció i tractament educatiu dels conflictes i la intervenció eficaç i coherència en els problemes de convivència escolar.		

4. PROPOSTES D'ACTUACIÓ A 3 ANYS

	CURS 2020-2021	CURS 2022-2023	CURS 2023-2024
ALUMNAT			
EQUIP DOCENT			
FAMÍLIES			
PAS			
ALTRES			

11. ACCEPTACIÓ DEL PLA

Directora General del Centre

Secretari/a del Consell Escolar

Representant de l'Equip de Convivència

Data: